

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil praktyczny)

dokonanej w dniach 18-19 marca 2016 roku na kierunku *ekonomia* prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o profilu praktycznym na Wydziale Interdyscyplinarnym Akademii Polonijnej w Częstochowie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – ekspert PKA;

członkowie:

- dr hab. Jakub Brdulak - członek PKA –
- dr hab. Wiesław Ciechomski - członek PKA –
- mgr Artur Gawryszewski – ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia;
- Justyna Madura – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP.

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „*ekonomia*” prowadzonym na Wydziale Interdyscyplinarnym Akademii Polonijnej w Częstochowie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz czwarty oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. W świetle przeprowadzonej wizytacji można uznać, iż Uczelnia dostosowała się do uwag i zaleceń Polskiej Komisji Akredytacyjnej i powzięła działania zapewniające spełnienie wymagań dotyczących minimum kadrowego a także wdrożyła i rozwinęła wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału oraz z pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i prac etapowych.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW O PROFILU PRAKTYCZNYM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	W pełni	Znacząco	Częściowo	Niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiające osiągnięcie zakładanych			X		

efektów kształcenia					
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy			X		
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

W odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia udzieliła wyczerpujących wyjaśnień na sformułowane przez Zespół Oceniający uwagi.

Uczelnia informuje, że w sylabusach przedmiotów, zgodnie z zaleceniami Zespołu oceniającego PKA, wskazano na powiązania efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi. Do odpowiedzi dołączono wszystkie sylabusy przedmiotów, do których Zespół oceniający sformułował uwagi. Analiza sylabusów pozwala uznać, iż dokonano właściwego przyporządkowania efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych, uzupełniając tym samym system weryfikacji efektów kształcenia. Dokonano zgodnie z uwagami ZO zmian treści kształcenia w przedmiotach: matematyka, język angielski, seminarium dyplomowe - studia licencjackie i praktyka zawodowa. Treści kształcenia z przedmiotu matematyka zostały dostosowane do sformułowanych efektów kształcenia i uzupełnione o zastosowania w ekonomii (jak np. temat: Funkcje jednej i wielu zmiennych – zastosowania w ekonomii), zarówno w treściach wykładów, jak i ćwiczeń. W treściach kształcenia języka angielskiego wprowadzono, zgodnie z zaleceniami tematykę języka specjalistycznego. W kolejnych semestrach nauczania języka angielskiego zachowano odpowiednie stopniowanie wiedzy i umiejętności, w ostatnich dwóch semestrach położono nacisk na rozwijanie kompetencji komunikacyjnych i językowych wprowadzając do treści kształcenia tematykę marketingową, biznesową, finansową. Treści kształcenia dla seminarium dyplomowego w trzech kolejnych semestrach roku II i III studiów I stopnia określono uwzględniając etapy przygotowywania pracy dyplomowej, jak również przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań. W karcie przedmiotu *Praktyki zawodowe* na studiach I i II stopnia wprowadzono stopniowość zadań, które student ma na praktyce zawodowej zrealizować, zgodnie z nabywaną wiedzą i umiejętnościami określonymi w programie studiów, zapewniając tym samym odpowiednią harmonizację programu kształcenia z programem praktyk zawodowych. Uczelnia załączyła skorygowane sylabusy karty przedmiotu dla *Praktyk zawodowych*. Wprowadzone w sylabusach korekty tworzą warunki do realizacji zakładanych efektów kształcenia.

W odpowiedzi na uwagi dotyczące zasad rekrutacji na studia II stopnia Uczelnia deklaruje zorganizowanie dla studentów II stopnia, którzy są absolwentami innych niż ekonomiczne kierunków

studiów, 60 godzinny kurs wyrównawczy pozwalający na osiągnięcie niezbędnych efektów z zakresu studiów I stopnia, a warunkujących podjęcie studiów na studiach II stopnia. Uczelnia przedstawiła Uchwałę Rady Wydziału wprowadzającą zajęcia wyrównawcze na I semestrze studiów II stopnia dla osób nie posiadających odpowiedniego przygotowania ze studiów I stopnia.

Analiza i ocena działań dostosowawczych przeprowadzonych przez Uczelnię oraz przegląd nadesłanej dokumentacji pozwala na podniesienie oceny kryterium 1 *Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia z oceny znacząco na ocenę w pełni*.

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	W pełni	Znacząco	Częściowo	Niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia			X		

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
<p>1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia. *</p> <p>1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla ocenianego kierunku, są zorientowane na potrzeby studentów oraz otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.</p> <p>1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.</p> <p>1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, oraz dalszą edukację. *</p> <p>1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu praktycznym. *</p> <p>1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. W przypadku kierunku</p>

lekarskiego i lekarsko-dentystycznego uwzględnia także ramowy program zajęć praktycznych określony przez Ministra Zdrowia.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. *

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. *

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. *

1.5.7 Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa, w tym w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, które powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych. *

1.5.8. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji, zapewnia realizację tych praktyk w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu praktycznym, a także ich właściwą organizację, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. *

1.6 Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1 Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w toku praktyk zawodowych, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia

osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

1. Ocena - znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1

Koncepcja kształcenia kierunku *ekonomia* wpisuje się w misję uczelni, która zakłada, między innymi, szacunek dla wiedzy i umiejętności, otwartość na nowe idee jak również: kształcenie wysoko wykwalifikowanej kadry, która sprosta wyzwaniom gospodarki, a także podkreśla chrześcijańską wizję człowieka, ideę społeczeństwa otwartego. Program kształcenia studiów I i II stopnia realizuje te założenia poprzez oferowanie np. treści przedmiotu etyka ogólna, globalizacja i regionalizacja w gospodarce światowej, socjologia, nauka społeczna Kościoła. Studia II stopnia kierunku *ekonomia* przygotowują kwalifikowaną kadrę na potrzeby gospodarki. Koncepcja kształcenia budując studia I i II stopnia oferuje specjalności otwarte na potrzeby rynku pracy. Program kształcenia uwzględnia wiedzę podstawową na studiach I stopnia i zaawansowaną na studiach II stopnia z zakresu makroekonomii, mikroekonomii, biznesu międzynarodowego, jak również oferuje treści kształcenia pozwalające na nabycie umiejętności analitycznych jak np. statystyka, ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych. Koncepcja zakłada praktyczny profil kształcenia zorientowany na nabycie przez studenta odpowiednich umiejętności zawodowych poprzez zajęcia o charakterze praktycznym, jak i współpracę z przedstawicielami rynku pracy w zakresie praktyk i staży zawodowych jak również udziału w procesie kształcenia. Oferowane specjalności jak np.: *Podatki i finanse publiczne, rachunkowość i doradztwo* odpowiadają na potrzeby rynku pracy. Koncepcja kształcenia wpisuje się w te elementy misji, które podkreślają działania na rzecz tworzenia europejskiej przestrzeni edukacyjnej poprzez udział społeczności akademickiej w programach mobilności w tym Erasmus. Koncepcja kształcenia kierunku *ekonomia* realizuje cele strategiczne Uczelni, w tym także te wyznaczone w zakresie polityki jakości kształcenia, co jest wspierane przez wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w tym Księgę Jakości porządkującą procesy oceny jakości kształcenia. Realizowane są również te cele, które zakładają otwartość i uniwersalność kształcenia, co na kierunku *ekonomia* realizuje się poprzez zasady rekrutacji, współpracę z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym, współpracę międzynarodową, wprowadzenie do programu kształcenia treści z zakresu wiedzy humanistycznej i społecznej. Strategia rozwoju zakłada współpracę z uczelniami krajowymi i zagranicznymi oraz szeroką współpracę z partnerami w tym partnerami biznesowymi. Wizytacja potwierdziła, iż współpraca z otoczeniem społeczno- gospodarczym jest rozwijana i służy realizacji kształcenia na profilu praktycznym. Koncepcja kształcenia uwzględnia dotychczasowe tradycje w kształceniu na kierunku *ekonomia*, wykorzystując wcześniejsze standardy kształcenia, a także wzorce międzynarodowe wynikające ze współpracy z uczelniami zagranicznymi.

1.2

Uczelnia przygotowała „Zintegrowany plan strategiczny Akademii Polonijnej w Częstochowie na lata 2012-2017”. Jest on zawarty w publikacji napisanej przez Rektora AP pt.: „Wiedza i kompetencje” wydanej przez Instytut Edukacji i Rozwoju w Częstochowie, w której nakreślone zostały plany rozwoju Uczelni. Plany rozwoju kierunku zorientowane są na podnoszenie poziomu jakości kształcenia i dostosowywanie do potrzeb współczesnej gospodarki i potrzeb lokalnego, krajowego i europejskiego rynku pracy, pozyskanie, zgodnie z potrzebami profilu praktycznego, kadry posiadającej dorobek zawodowy zdobyty poza uczelnią oraz zwiększenia jej aktywności dydaktycznej. J.M. Rektor podczas rozmowy z zespołem oceniającym nakreślając plany rozwoju kierunku *ekonomia* wskazał, iż:

- uczelnia koncentruje się na pozyskiwaniu studentów międzynarodowych,
- uczelnia planuje pozyskanie kolejnych partnerów biznesowych dla organizacji praktyk zawodowych i zwiększenia zatrudnialności absolwentów a także współpracy w celu opracowania specjalności kształcenia oczekiwanych przez rynek pracy. Plany rozwoju kierunku obejmują działania prowadzące do pozyskania wybitnych praktyków gospodarczych do prowadzenia zajęć o charakterze praktycznym. Planuje się również włączenie do programu

kształcenia wizyt studyjnych w firmach i przedsiębiorstwach, jak i rozwijania form zajęć prowadzonych w warunkach zbliżonych do środowiska pracy.

1.3 Wydział Interdyscyplinarny Uchwałą Senatu nr 12/2012 z dnia 28 listopada 2012 roku przyporządkował efekty kształcenia kierunku *ekonomia* studiów I i II stopnia do obszaru nauk społecznych wskazując dziedzinę nauk ekonomicznych i dyscypliny: *ekonomia*, finanse, zarządzanie, do których odnoszą się efekty kształcenia. Analiza efektów kształcenia pozwala uznać, iż przyporządkowanie to jest właściwe. Efekty zorientowane są zarówno w zakresie wiedzy jak i umiejętności na problematykę związaną ze wskazanymi dyscyplinami.

1.4.

Jednostka zdefiniowała na poziomie studiów I stopnia 12 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 12 efektów kształcenia w zakresie umiejętności oraz 12 efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych. Dla studiów II stopnia określono 10 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 10 efektów kształcenia w zakresie umiejętności, 8 efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych. Analiza tych efektów pozwala uznać, iż są one spójne z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych dla profilu praktycznego odpowiednio dla studiów I i II stopnia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Efekty kierunkowe uszczegóławiają efekty obszarowe i wskazują na specyfikę kierunku *ekonomia* poprzez odniesienie się do dyscypliny *ekonomia* a także do dyscypliny finanse i nauki o zarządzaniu. Efekty zachowują odpowiednie zróżnicowanie między poziomami kształcenia, stąd dla studiów I stopnia zorientowane są na wiedzę podstawową, zaś dla studiów II stopnia na wiedzę pogłębioną i zaawansowaną co umożliwia dalszą edukację. Efekty dotyczące kompetencji akcentują otwartość absolwenta kierunku na dalszą edukację. Efekty kształcenia dotyczące umiejętności uwzględniają zdobywanie przez studenta umiejętności analitycznych na studiach I i II stopnia w zakresie analiz ekonomicznych i finansowych niezbędnych na rynku pracy. Opis efektów jest zrozumiały, oparty na terminologii z zakresu nauk ekonomicznych. Określone zostały również efekty na poziomie przedmiotów, co sprawia, że kierunkowe efekty kształcenia są weryfikowalne poprzez efekty przedmiotowe. Zespół oceniający dostrzega jednak pewne usterki w określaniu relacji efektów kształcenia na poziomie przedmiotu z kierunkowymi efektami kształcenia. Przykładowo:

- przedmiotowe efekty kształcenia dla języka angielskiego odniesione są do kierunkowych efektów kształcenia na II stopniu studiów,
- Efekty przedmiotowe dla przedmiotów „Praktyki zawodowe”, „Seminarium licencjackie” dla studiów I stopnia nie mają przypisanych kierunkowych efektów kształcenia,
- Przedmiot „Praktyki zawodowe” dla studiów I i II stopnia ma te same efekty kształcenia, co nie odzwierciedla niezbędnej stopniowości nabywanych przez studenta umiejętności.

Uczelnia, uwzględniając uwagi zespołu oceniającego poczynione na podsumowaniu wizytacji poprawiła sylabusy po zakończeniu wizytacji, z tym, że nadal znajdują się w nich formalne usterki np.:

- Efekty kształcenia dla przedmiotu „Praktyki zawodowe” dla studiów II stopnia nie mają przypisanych kierunkowych efektów kształcenia, co z uwagi na znaczący udział tego modułu w programie studiów profilu praktycznego ma istotne znaczenie
- Efekty kształcenia dla przedmiotu „język angielski, sem. I, II, III, IV” dla studiów I stopnia nie są odniesione do kierunkowych efektów kształcenia na studiach I stopnia, tylko do kierunkowych efektów kształcenia na studiach II stopnia,
- Efekty kształcenia dla przedmiotu „język angielski na studiach II stopnia są identyczne w semestrze I” oraz w semestrze. II”

Należy ocenić poprawę tych sylabusów w odniesieniu do powyższych przedmiotów, jako niewystarczającą.

1.5

1.5.1.

Nie dotyczy

1.5.2

Dobór treści programowych na kierunku *ekonomia* na studiach I jak i II stopnia jest na ogół zgodny z zakładanymi efektami kształcenia. Na studiach I stopnia oferowane są treści kształcenia z zakresu makroekonomii, mikroekonomii, podstaw zarządzania, podstaw finansów, matematyki, statystyki oraz polityki gospodarczej i społecznej. Treści kształcenia pozwalające na nabycie umiejętności praktycznych obecne są w szczególności na zajęciach takich jak analiza ekonomiczna, analiza i controlling, zarządzanie projektami europejskimi, Systemy informatyczne w rachunkowości, Analiza strategiczna i prognozowanie wyniku przedsiębiorstw. Na studiach II stopnia oferowane są treści kształcenia z zakresu Ekonomii matematycznej, Ekonomii międzynarodowej, Globalizacji i regionalizacji w gospodarce światowej, handlu zagranicznego. Treści kształcenia wspomagające nabywanie umiejętności obecne są na takich zajęciach jak: Kontrola skarbową, Podatki w działalności gospodarczej, Business plan. Analiza treści kształcenia pozwala uznać, iż uwzględniane są w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem kierunku *ekonomia* oraz potrzeby rynku pracy wyrażone w szczególności w przedmiotach specjalnościowych takich specjalności, jak: „Międzynarodowe stosunki biznesowe”, „Rachunkowość i finanse przedsiębiorstw”, „Podatki i finanse publiczne” na studiach I stopnia oraz: „Międzynarodowe stosunki gospodarczo-prawne”, „Rachunkowość i doradztwo finansowe”, „Podatki i finanse publiczne dla specjalności na studiach II stopnia. Spotkanie z kadrami akademicką pozwala uznać, iż treści kształcenia uwzględniają studia przypadków pozwalające na zapoznanie się z problemami realnej gospodarki. Zespół oceniający pragnie zwrócić uwagę iż niektóre treści kształcenia nie są wyraźnie powiązane z efektami kształcenia jak np. :

- Przedmiot „Matematyka” realizowany na studiach I stopnia wskazuje na efekty kształcenia dotyczące ekonomii. W treściach kształcenia nie ma odniesienia do obszaru ekonomii.
- Treści merytoryczne kształcenia dla przedmiotu „język angielski sem. I” oraz „język angielski sem. II” dla studiów II stopnia nie są związane z realizacją przedmiotu, gdyż nie obejmują języka specjalistycznego.

Uczelnia pomimo ustnych zaleceń komisji wizytującej, nie dokonała poprawek w tym obszarze.

1.5.3.

Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Spotkanie z kadrami akademicką pokazało, iż stosowane są metody nauczania oparte na studiach przypadku, a więc zbliżające studentów do środowiska przyszłej pracy zawodowej.

W sylabusach zawarta jest informacja dotycząca bilansu czasu pracy studenta. Uczelnia po uwagach zespołu oceniającego szczegółowo opisała strukturę pracy własnej studenta, w której zaznacza się przygotowanie samodzielne do zajęć, w tym opracowanie projektów, analiz. Na podstawie sylabusów, w tym szczegółowego opisu pracy własnej, jak i przedstawionych podczas wizytacji projektów można uznać, że metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów. Udział w programie kształcenia ćwiczeń jako aktywizujących form zajęć umożliwia studentom nabywanie umiejętności praktycznych w szczególności na takich zajęciach jak np. analiza i controlling – studia II stopnia, Business plan – studia I stopnia.

Studenci studiów niestacjonarnych obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili stosowane metody kształcenia. Ich zdaniem stosowane metody kształcenia, a zwłaszcza system organizacji praktyk na ocenianym kierunku pozwala im na osiągnięcie zakładanych w programie kształcenia umiejętności praktycznych.

1.5.4.

Studia I stopnia trwają 6 semestrów a ich ukończenie wymaga uzyskania co najmniej 180 ECTS-ów. Studia II stopnia trwają 4 semestry, a ich ukończenie wymaga uzyskania 120 ECTS - co umożliwia realizację treści programowych na kierunku *ekonomia*.

Zdaniem studentów studiów niestacjonarnych czas trwania kształcenia został ustalony prawidłowo, pozwala na realizację założonych efektów kształcenia. Również punktacja ECTS została, zdaniem studentów, przypisana prawidłowo do poszczególnych modułów kształcenia i właściwie odzwierciedla

ich nakład pracy potrzebny do osiągnięcia przypisanych do poszczególnych przedmiotów efektów kształcenia. Poznanie opinii studentów studiów stacjonarnych nie było możliwe z uwagi na to, że nie byli oni obecni na spotkaniu z ZO PKA – powyższa uwaga odnosi się do oceny wszystkich kryteriów

1.5.5.

Odnosząc się do poszczególnych kategorii zajęć, na podstawie informacji udostępnionych przez uczelnię należy zauważyć, iż procentowy udział punktów ECTS przypisanych zajęciom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym wynosi na studiach I stopnia 88,3% a na studiach II stopnia 71,6% co spełnia wymogi określone dla profilu praktycznego. Zespół oceniający pragnie jednak zwrócić uwagę iż przypisanie punktów ECTS tej kategorii zajęć dla niektórych przedmiotów jest nieco zawyżone (np. zaliczenie wszystkich punktów ECTS obejmujących wykład i pracę własną przedmiotu Polityka społeczna. Zajęciom z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia kierunku *ekonomia* przypisano na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia 50 ECTS a na studiach II stopnia 27 ECTS, co daje właściwe podstawy dla kształcenia kierunkowego i specjalnościowego. Zajęciom o charakterze ogólnouczelnianym przypisano na studiach I stopnia 21 ECTS a na II stopnia 17 ECTS. Za zajęcia z bezpośrednim udziałem studentów i nauczycieli akademickich przewidziano 160 ECTS na studiach I stopnia i 100 ECTS na studiach II stopnia, co jest punktacją zawyżoną, uwzględniając liczbę oferowanych godzin zajęć. Jednak trzeba zauważyć, że oferowana liczba godzin programu studiów zapewnia realizację efektów kształcenia a także odpowiada wymogom określonym dla studiów stacjonarnych. Języki obce mają przypisane 16 ECTS na studiach I stopnia i 10 ECTS na studiach II stopnia, co wskazuje na odpowiedni udział tych zajęć w programie kształcenia. Z punktu widzenia studentów nakład czasu i pracy związany z praktycznym przygotowaniem zawodowym odpowiada profilowi kształcenia

1.5.6.

Program studiów umożliwia studentom wybór zajęć w wymiarze co najmniej 30 % ogółu punktów ECTS. Studenci mają możliwość wyboru zarówno na studiach I jak i II stopnia zajęć: poprzez wybór specjalności (z kilku oferowanych), zgodnie z ich zainteresowaniami zawodowymi, wybór seminarium dyplomowego oraz wybór języka obcego, a także przedmiotów z oferty ogólnouczelnianej.

Pomimo powyższych form elastyczności programu, studenci nie mają możliwości szerokiego wyboru pojedynczych przedmiotów w czasie trwania studiów. Warto rozważyć stworzenie przez uczelnię szerszej puli przedmiotów, które studenci mogliby wybierać rozwijając swoje zainteresowania.

1.5.7

Program kształcenia zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych przewiduje tradycyjne formy zajęć jak wykłady i ćwiczenia, a także właściwe dla profilu praktycznego seminarium, laboratoria, warsztaty i zajęcia projektowe. Udział zajęć aktywizujących w ogólnej puli zajęć jest odpowiedni dla profilu praktycznego, bowiem zajęcia aktywizujące stanowią zarówno na studiach I jak i II stopnia około 80 % ogółu godzin zajęć. Natomiast udział zajęć warsztatowych i projektowych należy stopniowo zwiększać. Plan zajęć umożliwia realizację zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w piątki i soboty w zjazdach na ogół organizowanych co 2 tygodnie. W wyniku analizy planu zajęć studiów stacjonarnych i niestacjonarnych ZO PKA nie stwierdził nadmiernej koncentracji zajęć. Proces dydaktyczny wspomagany jest platformą Moodle, choć studenci nie znają nazwy tej platformy. Komunikacja z wykładowcami odbywa się głównie mailem – poszczególne grupy studentów zakładają skrzynki mailowe, na które wykładowcy przekazują materiały np. prezentacje dla studentów. Studenci wskazują, że silną stroną uczelni jest dobra z nimi komunikacja. Jak wynika z hospitacji zajęć, grupy studenckie są mało liczne, co poprawia kontakt z wykładowcą. Tym samym wykładowcy mogą stosować metody bardziej aktywizujące studentów do pracy na zajęciach.

Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku studenci studiów niestacjonarnych ocenili jako właściwy. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, warsztatów, proseminariów i seminariów. Liczba godzin przypisanych do poszczególnych modułów kształcenia umożliwia, w opinii studentów, realizację przewidzianych dla nich treści programowych i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Sekwencję modułów w planie studiów ocenili jako właściwą.

1.5.8.

Program studiów przewiduje praktyki zawodowe w wymiarze 3 miesięcy zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych I i II stopnia zgodnie z wymaganiami dla profilu praktycznego. W programie studiów przewidziano dla praktyk 500 godzin przypisując im 20 ECTS na studiach I i II stopnia. Organizacja praktyk przewiduje dwa moduły sześciotygodniowe w wymiarze 40 godzin każdy zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu kształcenia. Uczelnia określiła w sylabusie przedmiotu „Praktyki zawodowe efekty kształcenia”, przy czym te efekty kształcenia nie są powiązane z efektami kierunkowymi. Po uwagach zespołu oceniającego podczas wizytacji, efekty kształcenia dla przedmiotu „Praktyki zawodowe” zostały zróżnicowane dla studiów I i II stopnia. Określone zostały również w sposób właściwy sposoby weryfikacji efektów kształcenia osiąganych na praktykach zawodowych. Akademia Polonijna ma podpisanych 17 umów w zakresie organizacji praktyk zawodowych z różnymi instytucjami i firmami o profilu odpowiadającym potrzebom kierunku *Ekonomia*. Ponadto studenci mogą samodzielnie poszukiwać miejsc na odbycie praktyki zawodowej. W celu weryfikacji efektów kształcenia, jak i organizacji praktyki Uczelnia przygotowała następujące dokumenty i wzory dokumentów związane z praktykami zawodowymi dla kierunku *ekonomia*:

- Regulamin praktyk studenckich (procedura 14, Księga jakości),
- Wzór: Dziennika praktyk zawodowych,
- Wzór: Skierowania do odbycia studenckiej praktyki zawodowej,
- Wzór: Umowy pomiędzy uczelnią, praktykodawcą a studentem,
- Wzór: Karty przebiegu praktyk,
- Wzór oceny praktyki wystawionej przez instytucję, w której student odbywał praktykę,
- Wzór oceny praktyki dokonanej przez Uczelnię,
- Podstawowe informacje edytorskie dla autorów sprawozdania z praktyki.

Weryfikację efektów kształcenia uzyskanych w wyniku odbycia praktyk zawodowych przeprowadza osoba bezpośrednio prowadząca praktykę poprzez obserwację pracy studenta oraz kartę przebiegu praktyki i sprawozdanie, a następnie opiekun praktyk z ramienia Uczelni.

Na ocenianym kierunku, z uwagi na jego profil, w opinii studentów, praktyki stanowią bardzo istotny element programu kształcenia. Studenci wiedzą, iż efekty kształcenia dla praktyk zawodowych zamieszczone są w sylabusie tego modułu. Studenci przyznali, że jeśli ktoś samodzielnie nie znajdzie sobie miejsca odbywania praktyki, Uczelnia ma podpisanych na tyle dużo umów o współpracy i tyle kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym, że jest w stanie zapewnić miejsce każdemu studentowi, który się o to zwróci. Istnieje też możliwość zaliczenia pracy zawodowej na poczet praktyki, co należy ocenić jako bardzo korzystne rozwiązanie dla studentów, którzy wykonują pracę zgodną z kierunkiem studiów.

1.5.9.

Akademia Polonijna w Częstochowie współpracuje z ponad 50 wyższymi uczelniami w oparciu o podpisane porozumienia a także jest uczestnikiem Europejskiego Programu ERASMUS +. Jednak w wymianie międzynarodowej nie uczestniczą studenci kierunku *ekonomia*, co jest związane z nikłym zainteresowaniem tą wymianą studentów studiów niestacjonarnych. Natomiast uczelnia przyjmuje studentów z Ukrainy. Władze rektorskie intensyfikują działania mające na celu pozyskanie większej liczby studentów zagranicznych, co wymaga jednak oferowania zajęć w języku angielskim.

1.6.

1.6.1.

Zasady rekrutacji na studia I stopnia określa zarządzenie Rektora Akademii Polonijnej w Częstochowie. Nabór na studia I stopnia kierunku *Ekonomia* odbywa się na podstawie świadectwa dojrzałości i kolejności zgłoszeń. Warunkiem przyjęcia na studia II stopnia jest ukończenie studiów I stopnia. Warunkiem przyjęcia na studia jest spełnienie procedury kompletowania dokumentacji kandydata, którą prowadzi Biuro Karier i Rekrutacji. Decyzję o przyjęciu na studia na podstawie złożonych dokumentów podejmuje Dziekan Wydziału. Liczba przyjmowanych studentów odpowiada potencjałowi dydaktycznemu kierunku *ekonomia*. Zespół oceniający stwierdza iż warunki rekrutacji uwzględniają zasadę zapewnienia wszystkim kandydatom równych szans w podjęciu kształcenia na

kierunku *ekonomia*.

1.6.2.

Senat Akademii Polonijnej w Częstochowie przyjął zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Przyjęto zasadę, iż efekty uczenia się potwierdza się w zakresie odpowiadającym efektom kształcenia zawartym w programie kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. Na Wydziale nie przeprowadzono weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, gdyż nie zgłosił się żaden kandydat.

1.7.

1.7.1

Na kierunku *ekonomia* stosowane są tradycyjne sposoby weryfikacji efektów kształcenia obejmujące egzaminy w formie pisemnej i ustnej, kolokwia, obserwacja aktywności studentów na zajęciach, opracowanie projektu. Zasady oceny studentów reguluje Uczelniany system oceny studentów, który opisuje szczegółowe wymagania dotyczące przedmiotów kończących się egzaminem, zaliczenia ćwiczeń z przedmiotów kończących się egzaminem, zaliczeń z przedmiotów, które nie kończą się egzaminem, a także kryteria ilościowe przy ocenie egzaminów i prac kontrolnych oraz stosowaną skalę ocen. System oceniania jest przekazywany studentom w czasie pierwszych zajęć organizacyjnych. Regulamin studiów umożliwia studentom wgląd do ocenianych prac. W sylabusach określono sposoby weryfikacji efektów kształcenia. W zdecydowanej większości wagi przypisane poszczególnym formom weryfikacji są następujące: „egzamin/prace kontrolne” -70% „projekty”- 20%, „aktywność na zajęciach”- 10%.

Prace etapowe dokumentują weryfikację wiedzy. Egzaminy mają formę testową lub obejmują pytania problemowe i opisowe, a także zadania. Z kolei umiejętności weryfikowane są poprzez obserwację aktywności studentów na zajęciach, ocenę umiejętności rozwiązywania zadań, opracowywania projektów, biznes planu. Kompetencje społeczne oceniane są przez sprawdzanie umiejętności pracy zespołowej m.in. w ramach przygotowanych projektów. Przegląd podczas wizytacji prac etapowych potwierdza, iż na ogół sposoby weryfikacji dostosowane są do efektów kształcenia. Stopień trudności prac etapowych na ogół nie budził zastrzeżeń, choć niektóre pytania miały charakter opisowy, a nie problemowy. Z analizy etapowych ocen wynika ponadto, że sposoby weryfikacji przedmiotów nie zawsze są zgodne z opisem w sylabusach. Na przykład weryfikacja przewiduje kilka form jak np.: „egzamin/prace kontrolne”, „projekty”, „aktywność na zajęciach” – a dokumentacja udostępniona do analizy nie obejmuje wszystkich tych trzech form, a jedynie prace egzaminacyjne. W przypadku przedmiotu „Zarządzanie projektami unijnymi”, studia I stopnia i sformułowanych efektów w obszarze umiejętności: U1: Student potrafi przygotować wniosek o dofinansowanie projektu, U2: Student potrafi zarządzać projektem, który uzyskał wsparcie ze środków unijnych - weryfikacja powinna się odbyć poprzez rzeczywiste przygotowanie wniosku przez studenta. Z informacji otrzymanych w uczelni wynika, iż wszyscy studenci nie mają obowiązku przygotowania wniosku. Trzeba jednak wspomnieć, iż rozmowa z kadrą akademicką i przedstawicielami pracodawców prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* pokazuje, iż weryfikacja umiejętności odbywa się też na bieżąco na zajęciach w formie oceny aktywności studentów w zakresie dyskusji problemowych, jak i umiejętności analitycznych. Nabyte umiejętności, w tym praktyczne, weryfikowane są również przez pracę dyplomową, a egzamin dyplomowy weryfikuje poziom pogłębionej wiedzy. Zagadnienia dyplomowe obejmują wiedzę z zakładanych efektów kształcenia. Weryfikacja końcowych efektów kształcenia następuje poprzez proces dyplomowania, który obejmuje egzamin dyplomowy, w tym obronę pracy dyplomowej. Przegląd wylosowanych przez zespół oceniający prac dyplomowych: licencjackich i magisterskich wskazuje, iż spełniają one wymogi stawiane tego typu pracom. Recenzje są na ogół rzetelne, aczkolwiek zdarzają się przypadki zawyżania ocen. Student otrzymuje w drodze losowania trzy pytania z zakresu kierunku i pracy dyplomowej. Weryfikacja efektów kształcenia uzyskiwanych na praktykach zawodowych jest dobrym weryfikatorem umiejętności. Weryfikacji tej dokonuje na podstawie obserwacji pracy studenta oraz sprawozdania z przebiegu praktyki opiekuna praktyki z ramienia praktykodawcy oraz uczelni.

Zdaniem studentów stosowane metody sprawdzania efektów kształcenia są adekwatne do efektów kształcenia, których osiągnięcie mają sprawdzać. Weryfikacja umiejętności praktycznych w dużym stopniu przeprowadzana jest poprzez rozbudowane zasady zaliczenia praktyk zawodowych. Należy

podkreślić, że weryfikacja efektów kształcenia przypisanych praktykom zawodowym w opinii studentów jest na ocenianym kierunku bardzo skuteczna. Polega ona na indywidualnej rozmowie opiekuna praktyk z każdym studentem, która koncentruje się tym, jakie zadania wykonywał i czego nauczył się podczas praktyki. Weryfikowane są również szczegółowo uzupełnianie dzienniki praktyk. Takie rozwiązanie należy ocenić bardzo pozytywnie.

Studenci wiedzą, iż proces dyplomowania na obu stopniach kształcenia jest dwuetapowy i składa się na niego obowiązek złożenia pracy dyplomowej oraz ustny egzamin dyplomowy. Temat pracy studenci wybierają samodzielnie i konsultują go z promotorem, również przez siebie wybranym. Przy wyborze tematu powinni kierować się zainteresowaniami naukowymi promotora. Studenci wcześniej otrzymują zagadnienia, z których potem są odpytywani na egzaminie dyplomowym. Dotyczą one zarówno treści pracy dyplomowej, jak i materiału objętego programem kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie zgłosili zastrzeżeń do organizacji procesu dyplomowania ani współpracy z promotorami pracy dyplomowych.

1.7.2.

System oceniania efektów kształcenia na ocenianym kierunku należy ocenić jako przejrzysty i obiektywny. Podstawowe zasady, takie jak zasady zaliczenia semestru, skala ocen, proces dyplomowania uregulowane są jednolicie dla całej Uczelni w Regulaminie studiów. Szczegółowe zasady zaliczania przedmiotów i weryfikacji efektów kształcenia przedstawiane są studentom przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach. Informacje o sposobie i metodach zaliczenia zawarte są również w sylabusach. Studenci czują się oceniani obiektywnie i sprawiedliwie. Zasady sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są im ogłaszane na pierwszych zajęciach i konsekwentnie realizowane przez nauczycieli akademickich. Studenci podczas spotkania z ZO PKA poinformowali, że mają wgląd do ocenionych prac egzaminacyjnych, jeśli zgłoszą zamiar przeglądania pracy. Regulamin studiów przewiduje egzamin komisyjny, który zarządza Dziekan na wniosek studenta zgłaszającego zastrzeżenia do prawidłowości egzaminu w terminie 4 dni od daty ogłoszenia wyniku lub z własnej inicjatywy. Co do zasady egzamin ten składany jest przed komisją, której przewodniczy Dziekan, jednak może polegać na komisyjnym sprawdzeniu pracy, jeśli kwestionowany egzamin był pisemny. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie mieli potrzeby wnioskowania o egzamin komisyjny, nie słyszeli również, aby taki kiedykolwiek się odbył.

Studenci pozytywnie ocenili system oceniania i weryfikowania efektów kształcenia. Na ocenianym kierunku nie jest stosowany system kształcenia na odległość.

3. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na studiach I i II stopnia jest zgodna z misją i strategią uczeni. Kierunek *ekonomia* został właściwie przyporządkowany do trzech dyscyplin naukowych: *ekonomia*, finanse i nauki o zarządzaniu, do których odnoszą się efekty kształcenia. Dobór treści kształcenia jest na ogół właściwy bazujący na dyscyplinach, w których określono efekty kształcenia, choć dostrzeżono pewne niedociągnięcia w sylabusach kilku przedmiotów t.j. matematyka, język obcy. Metody dydaktyczne uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, co pokazuje udział pracy własnej w bilansie pracy studenta, jak i efekty kształcenia w formie projektów czy pracy dyplomowej. Weryfikacja efektów jest oparta na obowiązujących w uczelni zasadach, przy czym stwierdzono brak zasad archiwizacji efektów, co sprawia, że ocena niektórych efektów kształcenia jest ograniczona. Np. dla przedmiotu, który w sylabusie sygnalizuje kilka sposobów weryfikacji, przedstawiono jedynie dokumentację egzaminu. Czas trwania studiów i punktacja ECTS jest właściwa. Organizacja zajęć nie budzi zastrzeżeń.

Zdaniem studentów program kształcenia na ocenianym kierunku umożliwia osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Formy, metody i czas trwania kształcenia zostały oszacowane prawidłowo, w sposób umożliwiający studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Liczba punktów ECTS przypisanych do poszczególnych modułów odzwierciedla nakład pracy studentów, a liczba ECTS przypisana zajęciom praktycznym jest zgodna z założeniami profilu kształcenia. System weryfikacji efektów kształcenia jest przejrzysty i zapewnia obiektywne ocenianie studentów oraz monitorowanie ich postępów w nauce.

4. Zalecenia

- Należy właściwie powiązać efekty przedmiotowe z efektami kierunkowymi uwzględniając poziom kształcenia
- Należy w pełni dostosować treści kształcenia z przedmiotu matematyka oraz języka obcego do zakładanych efektów kształcenia
- Stosowane sposoby weryfikacji efektów kształcenia powinny być zgodne ze wskazaniami w sylabusie
- warto do sylabusów wprowadzić informacje o metodach dydaktycznych
- w celu wzmocnienia pozycji studenta na rynku pracy należy rozważyć wprowadzenie szerszej oferty przedmiotów fakultatywnych – również w zakresie przedmiotów kierunkowych, a nie tylko specjalnościowych.
- W zasadach i procedurach rekrutacji należy doprecyzować warunki do podjęcia studiów na kierunku *ekonomia* na II stopniu przez kandydatów, którzy ukończyli studia I stopnia bez wykształcenia ekonomicznego. Warto rozważyć zaoferowanie im kursów umożliwiających podniesienie swojej wiedzy i umiejętności w zakresie ekonomii.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. *

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie. *

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi

2.1

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „*ekonomia*” Uczelnia zgłosiła dla kierunku *ekonomia* dla studiów I i II stopnia 18 nauczycieli akademickich, w tym 10 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich, 5 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora, a także 3 z tytułem zawodowym magistra. Zespół oceniający PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzone również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt, osób które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „*ekonomia*”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 13 ust. 1, § 13 ust. 2 oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3

października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370.);

Nauczyciele akademicy wskazani do minimum kadrowego posiadają dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia wskazanemu dla kierunku *ekonomia*. Wszyscy nauczyciele akademicy zaliczani do minimum kadrowego prowadzą w roku akademickim osobiście, na danym poziomie kształcenia, zajęcia dydaktyczne w wymiarze wymaganym przepisami (dr hab. - co najmniej 30 godzin, dr - co najmniej 60 godzin).

Proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów kierunku spełnia/ wymaga § 17 ust. 1 pkt. 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370.) i wynosi ok. 1:33

Analiza dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, obciążenia dydaktycznego oraz złożonych oświadczeń osób proponowanych do minimum kadrowego pozwala stwierdzić, iż niemal wszystkie osoby (oprócz jednego doktora) wskazane przez Uczelnię spełniają wymagania określone przepisami prawa. W poniższym zestawieniu podano informacje na temat ich dorobku naukowego i praktycznego doświadczenia zawodowego (zdobytego poza AP).

Dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe kadry tworzącej minimum kadrowe

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba nauczycieli akademickich zaliczonych w skład minimum kadrowego	w tym liczba nauczycieli akademickich posiadających	
			dorobek naukowy	praktyczne doświadczenie zawodowe
Studia I i II stopnia				
1.	Profesorowie	4	4	1
2.	Doktorzy habilitowani	6	6	1
3.	Doktorzy	4	4	2
4.	Magistrowie	3	-	3
5.	Razem	17	14	7

Wykładowcy posiadający aktualny dorobek naukowy, mają go w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu oraz *ekonomia* i finanse, a więc w tych dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów *ekonomia* – profil praktyczny. Analizując dorobek naukowy osób zaproponowanych do minimum kadrowego z uwagi na dyscypliny naukowe, w których określono efekty kształcenia, trzeba podkreślić, iż dorobek naukowy w dyscyplinie naukowej *ekonomia* posiada 2 profesorów tytularnych, 4 doktorów habilitowanych oraz 3 doktorów. Ponadto dwóch profesorów posiada dorobek z zakresu filozofii, co jest ważne z punktu widzenia realizacji misji uczelni, jak również można w nim dostrzec pozycje z zakresu ekonomii społecznej. W dyscyplinie finanse osadzony jest dorobek naukowy 2 doktorów habilitowanych, a w dyscyplinie nauki o zarządzaniu dorobek posiada 1 doktor. Zatem do minimum kadrowego zaliczono 17 osób, w tym 14 z uwagi na dorobek naukowy, przy czym 4 osoby z tej grupy również z uwagi na doświadczenie zawodowe, a 3 z tytułem zawodowym magistra z uwagi na doświadczenie zawodowe

Warto w tym miejscu nadmienić, że przy zaliczaniu wykładowców do poszczególnych dyscyplin naukowych sugerowano się przede wszystkim ich aktualnym dorobkiem naukowym, a nie tylko informacjami wynikającymi z dyplomów o posiadanych stopniach i tytułach naukowych oraz tytułach zawodowych.

2.2

W procesie dydaktycznym uczestniczy 59 wykładowców, w tym 14 profesorów, 8 doktorów habilitowanych, 25 doktorów oraz 3 magistrów. Wśród kadry akademickiej dominują osoby reprezentujące swoim dorobkiem naukowym obszar nauk społecznych, (w tym dziedzinę nauk ekonomicznych, dziedzinę nauk społecznych, dziedzinę nauk prawnych). Ponadto są reprezentanci obszaru nauk humanistycznych, a kilku wykładowców reprezentuje obszar nauk ścisłych.

Osoby z wykształceniem magisterskim posiadają doświadczenie zawodowe zgodne z opisem efektów

kształcenia w zakresie umiejętności na poziomie przedmiotów, które prowadzą. Zajęcia o charakterze praktycznym prowadzi kilkanaście osób czynnych zawodowo, zatrudnionych głównie na stanowiskach kierowniczych w przedsiębiorstwach usługowych oraz instytucjach samorządowych. Osoby te posiadają duże doświadczenie zawodowe, gdyż są współwłaścicielami przedsiębiorstw lub menedżerami zatrudnionymi na kierowniczych bądź specjalistycznych stanowiskach, w tym w administracji państwowej i samorządowej oraz biurach księgowych i innych podmiotach. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w tabelach 8 i 9 zawartych w Raporcie Samooceny na stronach 30-39.

Obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń i respektuje w pełni zasadę zgodności zakresu merytorycznego przedmiotu z dorobkiem naukowym prowadzącego nauczyciela akademickiego. Dorobek i doświadczenie pracowników podlega corocznej ocenie, a ich kompetencje są potwierdzane dyplomami, certyfikatami znajdującymi się w ich teczkach osobowych. Zajęcia praktyczne prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające dorobek naukowy lub praktyczne doświadczenie zawodowe, które w pełni odpowiadają zakresowi prowadzonych przedmiotów. Magistrom nie są powierzane wykłady z przedmiotów podstawowych.

Na ocenianym kierunku nie są prowadzone zajęcia dydaktyczne w oparciu o e-learning.

2.3

Spośród 18 wykładowców zgłoszonych obecnie przez AP do minimum kadrowego wszyscy pracują w Uczelni jako w podstawowym miejscu pracy. O stabilności polityki kadrowej świadczy fakt, że wszyscy zatrudnieni są w pełnym wymiarze czasu pracy. Część kadry związana jest z Uczelnią od ponad 20 lat. Również struktura wiekowa osób tworzących minimum kadrowe nie budzi niepokoju, ponieważ minimum kadrowe tworzą zarówno osoby zbliżające się do wieku emerytalnego, jak i młodzi pracownicy naukowci.

Również liczba ukończonych prac awansowych w ostatnich 5 latach (przewodów doktorskich, habilitacyjnych oraz postępowań o nadanie tytułu naukowego profesora) jest satysfakcjonująca, ponieważ w minionych 5 latach w podstawowej jednostce organizacyjnej prowadzącej oceniany kierunek 9 osób uzyskało stopień naukowy doktora 5 doktora habilitowanego oraz 1 tytuł profesora. Uczelnia wspiera rozwój kadry naukowo-dydaktycznej poprzez finansowanie udziału w konferencjach naukowych, wsparcie przy publikowaniu monografii i artykułów naukowych, umożliwienie aktywnego udziału w badaniach prowadzonych na wydziale oraz w uczelniach partnerskich, stypendia zagraniczne w ramach programu Erasmus + i innych oraz system awansu.

Liczebność kadry, łącznie z osobami wskazanymi do minimum kadrowego, pozwala osiągnąć zakładane efekty kształcenia.

Planowanie zatrudnienia w Akademii Polonijnej opiera się na następujących wyznacznikach:

- liczba studentów i liczebność grup studenckich,
- liczba godzin dydaktycznych,
- zapotrzebowanie na kadrę stanowiącą minimum kadrowe na danym kierunku studiów,
- zasady rozliczenia pensum dydaktycznego,
- zakres merytoryczny zajęć realizowanych w ramach danego programu kształcenia,
- profil i zakres prac naukowo-badawczych prowadzonych w uczelni.

Ocena kadry realizowana jest w dwóch fazach: wstępnej – kwalifikacyjnej oraz bieżącej – weryfikacyjnej. Faza wstępna obejmuje analizę dostarczonych przez kandydata dokumentów. W przypadku rekrutacji pracowników naukowo-dydaktycznych podstawowymi kryteriami oceny kwalifikacji kandydatów są: - dynamika kariery naukowej kandydata, - dotychczasowe doświadczenia kandydata w zakresie działalności zawodowej, naukowej, badawczej i dydaktycznej, - zgodność tematyki publikacji i prac badawczych kandydata z tematyką zajęć dydaktycznych, które - kandydat prowadzi. Dodatkowymi kryteriami ocen w przypadku rekrutacji pracowników naukowo-dydaktycznych są: - znajomość języków obcych, - doświadczenie praktyczne kandydata.

W przypadku rekrutacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia mające charakter praktyczny podstawowymi kryteriami oceny kandydatów są: - doświadczenie praktyczne kandydata związane z wykonywaną pracą zawodową, doświadczenie dydaktyczne. Podstawą weryfikacji kwalifikacji kandydata są: - informacje pozyskane w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej, - analiza dokumentów (dyplomy, certyfikaty, zaświadczenia, curriculum vitae), - analiza publikacji (w przypadku kandydatów na stanowisko pracowników naukowo-dydaktycznych). Następnie kandydat zapraszany

jest na rozmowę, którą prowadzi dziekan a następnie rektor. Po akceptacji kandydatury rektor podejmuje decyzję o przyjęciu do pracy, określając zakres obowiązków. Druga faza polega na ocenie osiągnięć oraz monitorowaniu prowadzonych zajęć pod kątem merytorycznym i dyscypliny pracy. Ważnym elementem polityki kadrowej jest istniejący w uczelni system oceny kadry naukowo-dydaktycznej, który jest zawarty w Uczelnianym Systemie Jakości Kształcenia.

(Proces: Doskonalenie kadry, Zasady dokonywania okresowej oceny nauczycieli akademickich).

W ocenie pracowników naukowo-dydaktycznych uwzględnia się cztery zakresy działalności, tj.:

1. kształcenie i wychowanie studentów
2. dorobek naukowy
3. udział w pracach organizacyjnych uczelni
4. podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Istotnym elementem systemu oceny kadry jest przeprowadzana ankieta wśród studentów. Ocenie podlegają wszystkie rodzaje zajęć oraz wszyscy prowadzący je nauczyciele akademicki. Pytania ankiety dotyczą: zgodności treści zajęć z tematem, sposobu przekazywania treści, punktualności i regularności zajęć, stosunku prowadzącego do studentów, dostępności nauczycieli akademickich dla studentów podczas konsultacji itp.

Pracowników obowiązuje dyscyplina pracy: punktualność rozpoczynania i kończenia zajęć. Istnieje system potwierdzania odbywania zajęć i rozliczania godzin dydaktycznych. Nauczyciele wypełniają druk „Rozliczanie zajęć dydaktycznych”.

Tak więc na ocenę kadry naukowo-dydaktycznej składają się cztery elementy:

1. osiągnięcia naukowo-dydaktyczne i prace organizacyjne na rzecz uczelni.
2. hospitacja zajęć dokonywana przez dziekana lub doświadczonych nauczycieli akademickich
3. ankiety ewaluacyjne przeprowadzane wśród studentów dotyczące nauczycieli akademickich i prowadzonych przez nich zajęć
4. dyscyplina pracy – analiza kart „Rozliczanie zajęć dydaktycznych”.

Dziekan Wydziału Interdyscyplinarnego na podstawie analizy wyżej wymienionych elementów dokonuje oceny poszczególnych nauczycieli akademickich i przedstawia wnioski rektorowi. W przypadku niespełniania wymogów dziekan przeprowadza rozmowę dyscyplinującą, sporządza notatkę służbową do akt osobowych, wnioskuje do rektora o rozwiązanie umowy o pracę lub niezatrudnianie nauczyciela akademickiego w następnym roku.

Podczas wizytacji Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono szereg dokumentów źródłowych, potwierdzających rzeczywiste funkcjonowanie wyżej wymienionych procedur.

3. Uzasadnienie oceny

Na podstawie analizy dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, analizy obciążeń dydaktycznych i złożonych oświadczeń o przynależności do minimum kadrowego Zespół Oceniający PKA stwierdza, że 17 spośród 18 wykładowców zaproponowanych przez władze Wydziału Interdyscyplinarnego Akademii Polonijnej w Częstochowie spełnia wymogi Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Zespół oceniający do minimum kadrowego na studiach I i II stopnia zaliczył 17 osób, w tym 10 samodzielnych nauczycieli akademickich 4 doktorów i 3 osoby z wykształceniem magisterskim posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe. Dorobek naukowy osób zaliczonych do minimum kadrowego należy do dyscyplin naukowych, do których odnoszą się zdefiniowane efekty kształcenia. Wydział posiada zatem minima kadrowe na studiach I i II stopnia na ocenianym kierunku *ekonomia* – profil praktyczny. Szczegółowe informacje zawarto w załączniku nr. 4.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku *ekonomia* jest prawidłowa i umożliwia osiągnięcie wszystkich planowanych do osiągnięcia efektów kształcenia. Jest ona dostosowana do specyfiki studiów I i II stopnia o profilu praktycznym. Obsada zajęć jest prawidłowa. Zajęcia związane z przygotowaniem zawodowym (ćwiczenia, zajęcia projektowe) prowadzone są przez pracowników posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe o umiejętnościach zgodnych z opisem efektów kształcenia. Magistrowie realizują nieliczne wykłady, jedynie z przedmiotów specjalnościowych. Uczelnia realizuje właściwie politykę kadrową. Polityka personalna władz Akademii Polonijnej w Częstochowie jest zorientowana na pozyskiwanie doświadczonych wykładowców, w tym praktyków gospodarczych oraz przedstawicieli władz

samorządowych zaangażowanych w pracę na Uczelni i identyfikujących się z nią. Polityka kadrowa uwzględnia istotne kryteria oceny kadry, w tym opinie studentów. Większość kadry jest związana od co najmniej kilku lat z ocenianą jednostką, co dobrze świadczy o stabilności polityki kadrowej

4. Zalecenia

Systematyczna dbałość o stały rozwój naukowy i dydaktyczny nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe oraz dalsza intensyfikacja współpracy z kadrą prowadzącą zajęcia o charakterze praktycznym.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. *

3.2. W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Akademia Polonijna w tym Wydział Interdyscyplinarny, na którym prowadzony jest kierunek *ekonomia* od wielu lat współpracuje z otoczeniem gospodarczym, społecznym i kulturalnym. W celu rozwijania tej współpracy powołane zostało przy uczelni Centrum Orientacji i Kariery Zawodowej oraz Regionalne Centrum Informacji Europejskiej. Zadaniem Centrum Orientacji i Kariery Zawodowej jest pogłębianie współpracy z przedsiębiorstwami i instytucjami regionu, między innymi, w celu wykorzystania ich opinii, oczekiwań i możliwości pomocy w doskonaleniu procesu kształcenia. Uczelnia utrzymuje kontakty z organami administracji samorządowej jak np. Wydziałem Edukacji, z Wydziałem Organizacji i Nadzoru (współpraca przy rozpowszechnianiu wśród zagranicznych gości Akademii materiałów reklamowych o Częstochowie), Wydziałem Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Częstochowy jak również ze Starostwem Powiatowym w Częstochowie. Uczelnia angażuje się w organizację Targów Edukacji i Pracy współpracując z: Powiatowym Urzędem Pracy w Częstochowie, Centrum Informacji Zawodowej w Częstochowie, Ochotniczymi Hufcami Pracy. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami rynku pracy (obecni byli przedstawiciele Centrum Doksztalania i Doskonalenia Nauczycieli w Częstochowie (CDDN), trzech banków, Instytutu Edukacji i Rozwoju, regionalnych i lokalnych przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, sieci aptek, firm konsultingowych, biura rachunkowego), pozwala uznać, iż współpraca Uczelni i Wydziału z firmami regionu, w tym bankami, przedsiębiorstwami produkcyjnymi i usługowymi obejmuje również kształcenie na kierunku *ekonomia*. Uczelnia systematycznie pozyskuje od pracodawców opinie dotyczące efektów kształcenia, oferowanych specjalności. Spotkanie z pracodawcami pokazało, iż współpraca ta obejmuje również bezpośredni udział pracodawców w procesie kształcenia. Studenci realizują również prace dyplomowe, których tematyka została zaproponowana przez pracodawców. Środowisko gospodarcze współrealizujące kształcenie praktyczne jest zapraszane do udziału w obronach prac dyplomowych. Do realizacji zajęć o charakterze praktycznym zapraszani są również przedstawiciele praktyki. Uczelnia organizuje cykl wykładów dla studentów prowadzonych przez praktyków, którzy osiągnęli sukces. Ważnym elementem współpracy są praktyki zawodowe oraz staże. Współpraca z otoczeniem gospodarczym i społecznym ma charakter systemowy. Przy Rektorze działa Rada Gospodarcza, która wspiera uczelnię w zakresie budowania relacji z rynkiem pracy jak i w zakresie doskonalenia procesu kształcenia uwzględniającego potrzeby rynku pracy.

Z tytułu prowadzonej działalności badawczej Uczelnia organizuje konferencje wspólnie z takimi instytucjami jak np.: Ministerstwo Środowiska i Ministerstwo Gospodarki, ze Stowarzyszeniem Polskie Forum ISO 14000 – INEM Polska, z Polskim Stowarzyszeniem Ekonomistów Środowiska i

Zasobów Naturalnych.

Akademia Polonijna rozwija współpracę międzynarodową i współpracuje z uczelniami europejskimi w ramach programu ERASMUS+. Udział studentów w programach mobilnych jest jednak skromny co wynika z dominującej formy studiów niestacjonarnych. Ważnym elementem współpracy Wydziału z otoczeniem kulturalnym są kontakty z lokalnymi stowarzyszeniami, organizacjami, jak np.: Samorządowym Ośrodkiem Doskonalenia Zawodowego i Stowarzyszeniem „Pro Europa” poprzez udział w programie „Moja Szkoła w Unii Europejskiej”).

Współdziałanie z interesariuszami przebiega w oparciu o:

- a) kontakty pracowników z przedstawicielami pracodawców podczas studenckich praktyk, konferencji
- b) opinie przedstawicieli sektorów pracy zatrudniających absolwentów Wydziału, przekazywanych w trybie konsultacji i spotkań organizowanych przez Dziekana Wydziału
- c) badania kierunków rozwoju rynku pracy oraz uczestnictwo przedstawicieli Wydziału w spotkaniach i konferencjach organizowanych przez interesariuszy
- d) konsultacje z reprezentantami społeczności studentów jako interesariuszami wewnętrznymi

Konkluzje wynikające ze współpracy z interesariuszami podlegają dalszym dyskusjom na poziomie Instytutowym i w Zespole ds. Jakości Kształcenia.

Dzięki współpracy Akademii Polonijnej z różnymi podmiotami gospodarczymi programy edukacyjne Uczelni są dostosowane do potrzeb i wymagań rynku pracy. Studenci otrzymują efektywne przygotowanie do życia zawodowego. Partnerzy Akademii również wskazują na konieczność pogłębienia współpracy ze środowiskiem akademickim. Efektem jest m.in. doskonalenie sposobu kształcenia kadr, w taki sposób, aby wiedza teoretyczna przekładała się na praktyczne umiejętności jej wykorzystania. Zwiększa to szanse absolwentów AP na uzyskanie zatrudnienia zgodnego z ich wykształceniem i umiejętnościami. Współpraca partnerska obejmuje m.in. praktyki studenckie, realizację projektów badawczych, udział w konferencjach, warsztatach, panelach dyskusyjnych, a także promocję osiągnięć polskiej przedsiębiorczości w obszarze naukowym i medialnym.

Systemowość kontaktów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego polega na tym, że:

- od kilku lat wykładowcy zapraszają specjalistów – praktyków z jednostek organizujących praktyki zawodowe, którzy dzielą się swoimi doświadczeniami i specjalistyczną wiedzą, jak również przybliżają studentom realiami praktyki gospodarczej.
- przedstawiciele firm, w których odbywają się praktyki zawodowe są zapraszani na obrony prac dyplomowych;
- systematycznie wzrasta liczba porozumień o współpracy zawieranych z otoczeniem gospodarczym, co sprzyja pozyskiwaniu nowych miejsc odbywania praktyk i staży zawodowych przez studentów kierunku *ekonomia*;
- interesariusze są systematycznie zachęceni do składania w formie pisemnej opinii na temat celowości zmian programów nauczania i ścieżki studiów na kierunku *ekonomia*;
- członkowie Rady Interesariuszy wypowiadają się na temat deklarowanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych.

Pracą Rady Interesariuszy kieruje Dziekan Wydziału. Zebranie Rady Interesariuszy odbywa się z reguły dwa razy w roku. Przykładowo w ostatnim spotkaniu w dniu 18 marca 2016 r., udział wzięli przedstawiciele następujących Instytucji:

1. Centrum Doksztalania i Doskonalenia Nauczycieli w Częstochowie (CDDN). Jest to jednostka organizacyjna Samorządu Województwa Śląskiego. Posiada akredytację. Celem działania Ośrodka jest doskonalenie zawodowe nauczycieli szkół i placówek oświatowych województwa śląskiego, ze szczególnym uwzględnieniem doradców metodycznych, oświatowej kadry kierowniczej, pracowników nadzoru pedagogicznego oraz pracowników jednostek samorządu terytorialnego. Ośrodek działa na terenie województwa śląskiego. Centrum Doksztalania i Doskonalenia Nauczycieli Częstochowie współpracuje z Wydziałem Interdyscyplinarnym AP, fundacjami i partnerami zagranicznymi.
2. Zastępca Dyrektora Regionu Bankowości Detalicznej i Biznesowej, Banku Gospodarki Żywnościowej.
3. Przedstawiciel Departamentu Bankowości w Banku Millennium
4. Przedstawiciel Alior Banku reprezentujący środowisko zawodowe związane z praktyczną realizacją treści kształcenia na rynku pracy.

5. Przedstawiciel Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego „FARES”, które realizuje roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych. Studenci odbywający praktykę w tej firmie mają możliwość zaznajomienia się z zagadnieniami związanymi z rachunkowością, formą opodatkowania przedsiębiorstwa, oraz zasadami prowadzenia dokumentacji kadrowo-płacowej.
6. Prezes Zarządu Firmy Budomax, który pomaga w opiniowaniu zasadności modyfikacji programu studiów. Firma ta przyjmuje również studentów na praktyki.
7. Przedstawiciel Kliniki Prawnej, w której studenci AP odbywają praktykę i mają możliwość zaznajomienia się z zagadnieniami związanymi z m.in. obsługą prawną firm.
8. Przedstawiciel Instytutu Edukacji i Rozwoju,
9. Pracownik Biura Rachunkowego BIZNES, które bardzo aktywnie uczestniczący w kształceniu praktycznym studentów.
10. Prezes sieci Aptek ASALII
11. Przedstawiciel firmy Brokelmann

Warto również podkreślić, że w Raporcie Samooceny wymieniono cały szereg obszarów i przykładów współpracy Uczelni z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców. W szczególności wyeksponowano relacje z:

- sektorem gospodarczym, z organizacjami pozarządowymi;
- środowiskiem samorządu terytorialnego oraz mediami;
- środowiskiem wojewódzkim (głównie z Wydziałem Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz Śląskim Kuratorium Oświaty w Katowicach, a także z Wydziałem Integracji Europejskiej i Współpracy z Zagranicą Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego);
- ze środowiskiem ogólnopolskim (na poziomie wymiany publikacji, wspólnych doświadczeń zawodowych i udziału w konferencjach, z Parlamentem, z wieloma fundacjami na terenie kraju, m.in. Fundacją „Młodej Polonii”, Akademią Młodych Dyplomatów, Fundacją Edukacyjną Przedsiębiorczości, Stowarzyszeniem Edukacji Menedżerskiej (SEM FORUM), Fundacją Polska-Europa-Polonia w Warszawie, Instytutem Edukacji i Rozwoju. Uczelnia realizuje również wspólne projekty i konferencje z wieloma organizacjami i instytucjami, m.in. z Ministerstwem Środowiska i Ministerstwem Gospodarki, ze Stowarzyszeniem Polskie Forum ISO 14000 – INEM Polska, z Polskim Stowarzyszeniem Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych, z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, jak również z innymi uczelniami w Regionie Śląskim oraz w Polsce. Akademia aktywnie uczestniczy w zjazdach Konferencji Rektorów Niepaństwowych Uczelni Wyższych;
- środowiskiem międzynarodowym (w tym z następującymi organizacjami międzynarodowymi: CEEMAN (Central and East European Management Development Association), EBEN (European Business Ethics Network), WHO's WHO In European Commerce and Industry, IAU/UNESCO (Information Centre on Higher Education), ICEF (International Conferences, Exchanges and Fairs), DISOP (DIENST VOOR INTERNATIONALE SAMENWERKING AAN ONTWIKKELINGSPROJECTEN). Akademia Polonijna posiada również ścisły kontakt z Komisjami Parlamentu RP, ds. Kontaktu z Polonią oraz z Parlamentarzystami Parlamentu Europejskiego, którzy aktywnie wspierają działalność naukową Akademii Polonijnej.

3. Uzasadnienie

Wydział Interdyscyplinary Akademii Polonijnej od wielu lat współpracuje z przedsiębiorstwami, instytucjami, stowarzyszeniami regionu Częstochowy w zakresie doskonalenia procesu kształcenia w tym na kierunku *ekonomia*. Współpraca ta obejmuje organizację praktyk zawodowych, udział praktyków w zajęciach o charakterze praktycznym, proponowanie tematyki prac dyplomowych, opiniowanie efektów kształcenia. Przedstawiciele otoczenia gospodarczego i społecznego zostali włączeni w proces określania efektów kształcenia, ich weryfikacji i oceny stopnia ich dostosowania do wymagań pracodawców..

4. Zalecenia

Zaleca się rozwijać formy współpracy z otoczeniem gospodarczym społecznym i kulturalnym w celu wspierania upraktycznienia kierunku *ekonomia*, doskonalenia form i metod zajęć o charakterze praktycznym.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, w tym do liczby studentów. Jednostka zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów oraz dostęp studentów do laboratoriów w celu wykonywania prac wynikających z programu studiów. *

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. *

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi –

4.1

Akademia Polonijna jest doskonale zlokalizowana – w ścisłym centrum Częstochowy. AP posiada jedno z najnowocześniejszych centrów kongresowych w Polsce. Jego powierzchnia użytkowa to 1204 m². Kompleks tworzą:

- Aula Główna: 306 miejsc wyposażona w nagłośnienie stereo, projektor multimedialny, rzutnik pisma, możliwość prowadzenia video konferencji, wizualizer, kabiny do tłumaczeń symultanicznych
- Sala im. Jana Nowaka Jeziorańskiego: 50 miejsc wyposażona w nagłośnienie, projektor multimedialny, rzutnik pisma, wizualizer;
- Audytorium na 100 miejsc, wyposażone w nagłośnienie, projektor multimedialny (z możliwością przystosowania na dwie sale ćwiczeniowe);
- Sala im. gen. Władysława Andersa 140 miejsc, wyposażona w nagłośnienie, projektor multimedialny;
- 4 kabiny do tłumaczenia symultanicznego (w każdej dwa stanowiska dla tłumaczy);
- Powierzchnia ekspozycyjno – wystawowa.

Poniżej wymieniono główne elementy infrastruktury naukowo-dydaktycznej Uczelni:

a) budynki o charakterze naukowo-dydaktycznym:

Collegia - ul. Pułaskiego 4/6 w Częstochowie.

Budynek A - Collegium Sedes Sapientiae, powierzchnia 10046,56 m²

Budynek B - Collegium O. Augustyna Kordeckiego pow. 2181,55 m²

Budynek C - Collegium Jana Pawła II, powierzchnia 2931,60 m²

Budynki są w stanie technicznym bardzo dobrym; budynek A został oddany do użytku w roku 2002, budynek C w roku 1999.

b) sale dydaktyczne Akademii Polonijnej w Częstochowie ogółem:

liczba sal: 59, liczba miejsc: 1299 (budynek A) + 530 (budynek C) = 1829

powierzchnia sal: 2.724 m², w tym:

c1) sale wykładowe, liczba sal 37, liczba miejsc 1279, powierzchnia 1842,2 m².

Wszystkie sale wykładowe i ćwiczeniowe są wyposażone w rzutnik, łącza internetowe, tablice dwuskrydłowe bądź tablice suchościeralne oraz w środki audiowizualne oraz niezbędne pomoce dydaktyczne: ekrany, grafoskopy (w 9 salach zamontowano stacjonarne projektory multimedialne).

c2) pracownie: liczba miejsc 36, powierzchnia: 180 m².

c3) inne pomieszczenia uczelniane: Biblioteka, Czytelnie, Muzeum, Archiwum, Wydawnictwo, liczba miejsc: 410, powierzchnia: 1700 m²

c4) akademiki:

1. Dom Studencki A, ul. Św. Kazimierza 2 b, powierzchnia: 271,00 m², liczba miejsc: 52;
2. Dom Studencki „B”, ul. Św. Kazimierza 2b, powierzchnia – 437,7 m² liczba miejsc: 36;
3. Dom Studencki „C”, ul. Pułaskiego 4/6, powierzchnia: 2200 m² liczba miejsc: 72;
- c5) stołówki studenckie:, liczba: 12, powierzchnia: 2600 m², liczba miejsc: 325;
- c6) parking Akademii: Polonijnej; liczba miejsc: 300, powierzchnia: 7400 m²

Budynki Akademii Polonijnej w Częstochowie nie posiadają żadnych barier architektonicznych i w związku z tym są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do ich dyspozycji są 3 windy osobowe przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich, 2 platformy do transportu wózków inwalidzkich, schody ruchome. Poza tym drzwi do wszystkich pomieszczeń są bezprogowe, a toalety przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Reasumując, Akademia Polonijna dysponuje bardzo nowoczesną i przestronną infrastrukturą, zapewniającą prawidłową realizację celów kształcenia. Studenci mają w pełni zapewniony dostęp do sal dydaktycznych, laboratoriów i pracowni. Każda wyposażona jest w grafoskop, rzutnik multimedialny, łącza internetowe, tablice dwuskrzydłowe bądź tablice suchościeralne.

Z informacji uzyskanych na spotkaniu ze studentami wynika, że jednostka zapewnia im odpowiednią liczbę, powierzchnię i wyposażenie sal dydaktycznych. Infrastruktura Uczelni spełnia oczekiwania studentów, jest też dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku zamontowana jest winda, a w bibliotece znajdują się urządzenia dostosowujące zbiory do potrzeb osób niedowidzących.

4.2

Biblioteka usytuowana jest w budynku A na III piętrze i stanowi integralną część Biblioteki Głównej, czyli uczelnianego Centrum Bibliotecznego- Informacyjnego w Akademii Polonijnej w Częstochowie. Biblioteka Główna wraz z czytelnią zajmuje lokal o łącznej powierzchni 1858 m², posiada łącznie 352 miejsca dla czytelników i wyposażona jest w odpowiednio liczną liczbę stanowisk komputerowych, przy czym z każdego z nich zapewniony jest dostęp do katalogów bibliotecznych, Internetu oraz dostęp do księgozbioru głównych bibliotek w Polsce i na świecie. Ponadto Biblioteka wyposażona jest w router WIFI do podłączenia własnego komputera przenośnego z uzyskaniem dostępu do Internetu

W Centrum Bibliotecznym- Informacyjnym znajduje się:

- Biblioteka z dostępem otwartym i Czytelnia główna – 180 miejsc;
- Biblioteka czasopism i czytelnia czasopism - 150 miejsc;
- Czytelnia internetowa - 22 stanowiska komputerowe;
- Archiwum prac dyplomowych;
- Archiwum Uczelniane;
- Magazyn Zbiorów Specjalnych;
- Biura Biblioteki;
- Wydawnictwo Akademii Polonijnej „Educator”;
- Muzeum Akademii Polonijnej.

Zbiory biblioteki obejmują:

książki: 48 160 woluminy, czasopisma 14 289 oraz zbiory audiowizualne i multimedialne (płyty CD/DVD). Księgozbiór jest sukcesywnie rozbudowywany poprzez zakupy i dary zgodnie z potrzebami dydaktycznymi. W ostatnich 5 latach przeznaczano na te cele od 7 do 57 tys. zł.

Centrum posiada komputerowy system obsługi biblioteki LIBRA 2000, dzięki któremu czytelnicy korzystają z komputerowych katalogów. Biblioteka, ze względu na wprowadzenie wolnego dostępu do półek, posiada elektroniczny system zabezpieczeń książek.

Bieżąca prenumerata obejmuje 9 tytułów czasopism, a kolejnych 38 tytułów biblioteka otrzymuje od wydawców. Czasopisma są udostępniane do korzystania wyłącznie na miejscu w czytelni.

Biblioteka korzysta z usług Wirtualnej Biblioteki Nauki i posiada dostęp do wielu baz elektronicznych czasopism zagranicznych, w tym m.in. Springer, Elsevier i Web of Knowledge, EBSCO, zawierających pełnotekstowe źródła danych.

Studenci pozytywnie oceniają wyposażenie biblioteki, zasady udostępniania zbiorów, godziny otwarcia biblioteki w czasie zjazdów na studiach niestacjonarnych. Biblioteka i czytelnia dysponują dużą liczbą miejsc oraz sprzętem komputerowym, co w pełni zaspokaja potrzeby studentów w tym zakresie. Studenci mają dostęp do literatury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach.

4.3

W Akademii Polonijnej w Częstochowie standardem jest wykorzystywanie przez prowadzących zajęcia platformy e-learningowej Moodle, która jednak stanowi jedynie element wsparcia procesu dydaktycznego realizowanego w sposób tradycyjny. Na platformie Moodle każdy z dydaktyków umieszcza sylabus (e-sylabus) do swoich zajęć, a w nim informacje na temat założeń danego przedmiotu, realizowanego materiału, wymogów, jakie student musi spełnić, aby uzyskać zaliczenie. Ponadto na platformie zamieszczone są również prezentacje, materiały dydaktyczne i innego typu dokumenty poszerzające wiedzę studentów. Wykładowca ma możliwość kontaktowania się z grupą za pośrednictwem poczty elektronicznej, czatu lub forum dyskusyjnego. Adresy mailowe wykładowców są również dostępne dla studentów.

Platforma elektroniczna służy zamieszczaniu materiałów pomocniczych do poszczególnych przedmiotów oraz przede wszystkim pełni funkcję bardzo sprawnego narzędzia komunikowania się pomiędzy wykładowcą i studentami.

Jednostka korzysta z platformy Moodle, na której część nauczycieli akademickich zamieszcza materiały dydaktyczne. Ponadto studenci mogą za pośrednictwem tej platformy złożyć pracę pisemną do oceny.

3. Uzasadnienie oceny

Infrastruktura dydaktyczna Wydziału Interdyscyplinarnego w pełni odpowiada potrzebom kierunku *ekonomia* i pozwala na realizację zakładanych efektów kształcenia. Sale dydaktyczne, laboratoria komputerowe są wyposażone w odpowiedni sprzęt, w tym multimedialny.

Zasoby Biblioteki Głównej w dobrym stopniu odpowiadają potrzebom dydaktycznym na ocenianym kierunku *ekonomia*. Zespół Oceniający stwierdza że studenci i pracownicy mają zapewniony pełny dostęp do literatury, w tym baz danych, podręczników, czasopism, monografii itp. w języku polskim oraz w językach obcych niezbędnej dla procesu dydaktycznego oraz badań naukowych związanych z wizytowanym kierunkiem. Mimo, iż jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość, platforma Moodle wspomaga proces dydaktyczny i zdaniem studentów jest funkcjonalna i przydatna.

4. Zalecenia

Dalszy sukcesywny rozwój zasobów bibliotecznych i aktywizowanie studentów do ich pełniejszego wykorzystania.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach. *

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku. *

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

5.1

Studenci pozytywnie ocenili kontakt z nauczycielami akademickimi oraz przekazywane im informacje o procesie kształcenia. Nauczyciele mają wyznaczone terminy konsultacji, które rzeczywiście się odbywają. Z większością z nich można się również skontaktować poprzez pocztę elektroniczną. Na ocenianym kierunku nie jest prowadzone kształcenie e-e-learningowe. Niektórzy nauczyciele akademicy udostępniają studentom materiały dydaktyczne, co należy ocenić pozytywnie.

Jednostka w raporcie samooceny opisała funkcję opiekuna roku, jednakże studenci zapytani o to na spotkaniu z ZO PKA nie potrafili wskazać takiej osoby. Z informacji uzyskanych od studentów podczas wizytacji wynika, że wszelkie prośby i ewentualne skargi – choć zaznaczyli, że takie się prawie nie pojawiają – zgłaszają w dziekanacie lub bezpośrednio do Pani Dziekan.

Opieka naukowa sprawowana jest przez promotorów prac dyplomowych – licencjackich i magisterskich. Studenci pozytywnie ocenili tę współpracę. Promotorzy pomagają im w sformułowaniu tematu pracy dyplomowej, gromadzeniu literatury, wyjaśniają ich wątpliwości merytoryczne. Ponadto z rozmowy z opiekunem koła naukowego Ekonomii wynika, iż angażuje się on w działalność koła, zachęca jego członków do aktywności, poświęca własny czas, a nierzadko i prywatne środki by umożliwić studentom udział w ciekawych przedsięwzięciach, jak np. kurs organizowany przez dom maklerski, obrona pracy doktorskiej na zaprzyjaźnionej Uczelni, wspólne rozwiązywanie egzaminu na bieglego rewidenta.

W raporcie samooceny wskazano, iż na ocenianym kierunku funkcjonują dwa koła naukowe. Podczas wizytacji zorganizowano spotkanie z opiekunem jednego z nich. Studenci będący członkami kół naukowych nie wzięli udziału w spotkaniu z ZO, zatem nie było możliwe uzyskanie ich opinii nt. wsparcia działalności tych organizacji oferowanego przez jednostkę. Przedstawiono natomiast publikację pokonferencyjną z konferencji międzynarodowej organizowanej przez Akademię Polonijną w Częstochowie, w której znalazło się kilkanaście artykułów studentów kierunku *ekonomia*.

Pomoc materialna przyznawana i wypłacana jest na podstawie *Regulaminu pomocy materialnej – ustalenia wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom w akademii Polonijnej*, opiniowanego przez samorząd studentów. Przedstawiciele samorządu studentów uczestniczą, zgodnie z wymaganiami ustawowymi, w podziale dotacji na pomoc materialną. Nie przedstawiono natomiast takiego potwierdzenia współdziałania z samorządem przy ustalaniu wysokości dochodu netto uprawniającego do stypendium socjalnego. Studenci nie stanowią większości składu komisji stypendialnych, co jest niezgodne z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Powyższe ustalenie oparte jest na przedstawionym podczas wizytacji *Zarządzeniu nr 21/2015 Rektora Akademii Polonijnej w Częstochowie z dnia 1 października 2015 r. w sprawie składu Komisji Stypendiów na rok akademicki 2015/2016*. Wynika z niego, iż w składzie liczących po 5 członków Komisji Stypendiów i Odwoławczej Komisji Stypendiów jest po dwóch przedstawicieli studentów. Przedstawiciele samorządu nie potrafili przekazać konkretnych informacji na temat tego, jak wygląda ich udział w ustalaniu kwestii dotyczących pomocy materialnej, na co mają wpływ, czy zgłaszają jakieś postulaty. Wyjaśniali, że obowiązujące regulacje zostały uchwalone we współpracy z przedstawicielami studentów poprzedniej kadencji.

5.2

Jednostka uczestniczy w programie wymiany studenckiej Erasmus+. Z danych przekazanych w raporcie samooceny wynika, że od trzech lat rocznie kilku studentów wyjeżdża na studia za granicą i kilku przyjeżdża do Akademii Polonijnej. W roku akad. 2013/14 wyjechało na studia w ramach Erasmusu 8 studentów, przyjechało 6, w roku 2014/2015 z programu Erasmus+ skorzystało 5 studentów AP, a 6 przyjechało z uczelni zagranicznych, a w 2015/2016 wyjechało 11 studentów, natomiast przyjechało 7, przy czym są to dane dla całej Uczelni. Rekrutację studentów do udziału w programach wymiany oraz informowanie ich o potencjalnych w tym zakresie możliwościach prowadzi Koordynator ds. Współpracy Międzynarodowej Nie ma odrębnych zajęć tylko dla studentów przyjeżdżających. Z informacji uzyskanej od Rektora, który osobiście koordynuje współpracę z zagranicą, wynika, że uczestniczą oni w zajęciach prowadzonych w języku angielskim, razem ze studentami polskimi. Rektor zapewnił również, że wszystkie dostępne miejsca w ramach zawartych umów z programu Erasmus+ są dostępne dla studentów ekonomii oraz, że uczelnia prowadzi prostudencką politykę w zakresie budowania learning agreement i uznawania efektów kształcenia zdobytych na innych uczelniach. Ponadto studenci mogą skorzystać ze współpracy z innymi

uczelniami zagranicznymi w ramach umów bilateralnych i wyjechać do nich na studia. Najbardziej oryginalnym przykładem jest współpraca z Uczelnią w Kamerunie.

Na spotkaniu z ZO PKA obecni byli jedynie studenci studiów niestacjonarnych, którzy ze względu na pracę zawodową i nierzadko posiadanie rodziny, nie decydują się na wyjazd na studia zagraniczne. Studenci mają możliwość udziału w krajowych i międzynarodowych programach mobilności.

5.3

Na Uczelni działa Biuro Karier, które pomaga studentom w aktywnym wejściu na rynek pracy. Biuro udostępniła studentom bazę ofert praktyk i staży, dzięki specjalnemu modułowi w Wirtualnym dziekanacie umożliwia kojarzenie oferty zamieszczonej przez pracodawcę z aplikacjami studentów. Ponadto Biuro Karier organizuje szkolenia i konsultacje, pomaga znaleźć miejsce odbywania praktyki zawodowej. Pracownicy Biura przeprowadzają monitorowanie karier zawodowych absolwentów. Studenci wiedzą o istnieniu tej jednostki i część z nich zgłasza się do Biura po poradę lub na szkolenie, pozytywnie oceniając tę działalność. Ponadto organizowane są wykłady otwarte lub spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, np. biznesu.

5.4

W bibliotece znajduje się sprzęt niwelujący bariery w dostępie osób niepełnosprawnych do księgozbioru. W budynku Uczelni zamontowana jest winda. Studenci niepełnosprawni mogą otrzymywać stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Ponadto zgodnie z 3 ust. 7 Regulaminu studiów Student niepełnosprawny może ubiegać się o:

- 1) *zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach oraz form ich zaliczania,*
- 2) *indywidualne warunki korzystania z biblioteki,*
- 3) *zgody prowadzącego zajęcia na ich nagrywanie, po uprzednim złożeniu deklaracji o ochronie praw autorskich i wykorzystaniu zarejestrowanych materiałów wyłącznie na użytek prywatny,*
- 4) *pomoc w pozyskiwaniu materiałów dydaktycznych niezbędnych do studiowania,*
- 5) *zmianę grupy językowej na lepiej dostosowaną do jego możliwości,*
- 6) *dopasowanie zajęć wychowania fizycznego do rodzaju i stopnia niepełnosprawności,*
- 7) *możliwość zastosowania dodatkowych urządzeń (np. powiększalnik, dyktafon) oraz włączenie w proces dydaktyczny osób trzecich (np. tłumacz języka migowego, asystent);*

A ponadto w miarę możliwości technicznych Uczelni *Student niepełnosprawny ma prawo wjazdu i parkowania na terenie Akademii*. O wsparcie w procesie dydaktycznym studenci niepełnosprawni mogą zwracać się do Pełnomocnika Dziekana ds. osób niepełnosprawnych lub Pełnomocnika Rektora ds. osób niepełnosprawnych

5.5

Obsługa administracyjna studiów na ocenianym kierunku została oceniona przez studentów studiów niestacjonarnych pozytywnie, jako kompetentna. Pracownicy dziekanatu znają odpowiedzi na pytania związane z tokiem studiów zadawane przez studentów. Podczas spotkania z ZO PKA studenci podkreślili, że godziny otwarcia dziekanatu są dostosowane do ich potrzeb. Równie pozytywnie studenci ocenili dostęp do informacji o pomocy materialnej oraz obsługę w tym zakresie.

3. Uzasadnienie

Jednostka zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne w postaci dostępności nauczycieli akademickich, a także upublicznianie informacji o procesie dydaktycznym. Udział studentów w rozdysponowywaniu i przydzielaniu świadczeń pomocy materialnej nie spełnia wymogów ustawowych i należy uznać za niewystarczający. Jednostka uczestniczy w programie Erasmus+, prowadzi zajęcia w języku obcym, co sprzyja mobilności zagranicznej studentów, jednak niewielu studentów korzysta z programu Erasmus+. Jednostką wspierającą rozwój zawodowy studentów jest Biuro Karier, które prowadzi działalność edukacyjno-szkoleniową, doradczą, pośredniczą w pozyskiwaniu miejsc praktyk i pracy, przeprowadza badanie losów zawodowych absolwentów. Infrastruktura Uczelni dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto Uczelnia przewidziała dla studentów niepełnosprawnych rozwiązania dostosowujące do ich potrzeb proces dydaktyczny. Administracyjna obsługa toku studiów jest dostępna dla studentów w wymiarze i terminach odpowiadających ich potrzebom oraz oceniona przez studentów jako kompetentna

4. Zalecenia

Zaleca się powołać do Komisji stypendialnych jeszcze po dwóch studentów – tak by stanowili większość składu zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zaleca się urealnić funkcję opiekuna roku, gdyż porównanie deklaracji Jednostki zawartej w raporcie samooceny z informacjami uzyskanymi podczas spotkania ze studentami wskazuje, iż funkcja ta istnieje tylko w dokumentacji, jednak nie funkcjonuje w odniesieniu do wizytowanego kierunku.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi

6.1

Wydział Interdyscyplinarny, zgodnie z celami polityki jakości, wdrożył wewnętrzny system zapewniania jakości. W trakcie wizytacji, Władze Wydziału przedstawiły Zespołowi Oceniającemu, opracowaną Księgę Jakości, w której to określona została Polityka Jakości (Akademia Polonijna w Częstochowie systematycznie dąży do podniesienia jakości pracy we wszystkich obszarach działalności i kształcenia na realizowanych kierunkach studiów oraz na studiach podyplomowych, nieustannie dbając, by absolwenci posiadali wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zgodne z KRR oraz potrzebami i oczekiwaniami globalnego, krajowego, regionalnego oraz lokalnego rynku pracy), Strategia Akademii oraz przede wszystkim jasno określone procedury (19) stosowanego w Jednostce, wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, które mają zapewnić realizację polityki jakości. Opracowane i zawarte w Księdze Jakości procedury umożliwiają systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na kierunku *ekonomia*, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów. Opracowany wewnętrzny system zapewnienia jakości ma charakter ogólnouczelniany, zaś na szczeblu Wydziału za jego funkcjonowanie odpowiada dziekan oraz

wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia. Funkcjonowanie systemu obejmuje następujące działania.

6.1.1

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania zakładanych efektów kształcenia ma charakter opiniodawczy. Wewnętrzny system zapewnienia jakości ma odpowiednią procedurę (Procedura nr 9 – Współpraca z interesariuszami w zakresie doskonalenia programów kształcenia), do której załącznikami są wzory opinii interesariuszy zewnętrznych oraz wewnętrznych, wspomagającą i regulującą zasady współpracy.

Projektowanie efektów kształcenia oraz ich zmiany odbywają się zgodnie z Uczelnianym Wewnętrznym Systemem Kształcenia. W celu opracowania lub modyfikacji efektów kształcenia dziekan powołuje zespoły robocze. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele kierunku, jak również osoby – pracownicy dydaktyczni i administracyjni Wydziału - mające dobre przygotowanie głównie w zakresie zagadnień związanych z KRK i projektowaniem programów kształcenia w oparciu o efekty kształcenia. Zespoły te przygotowują propozycję programu kształcenia, w tym efektów kształcenia i przekazują je dziekanowi w celu wdrożenia. Dziekan kieruje projekt do zaopiniowania przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, a także do zaopiniowania przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, zgodnie z zapisami procedury Współpraca z interesariuszami w zakresie doskonalenia programów kształcenia. W przypadku gdy tworzone są efekty kształcenia po raz pierwszy lub następuje ich modyfikacja po uzyskaniu opinii w/w Zespołu dziekan przedkłada je Senatowi Uczelni do zatwierdzenia. W trakcie wizytacji, Władze Wydziału przedstawiły Zespołowi Oceniającemu, opinie zarówno interesariuszy wewnętrznych czyli studentów oraz zewnętrznych - przedstawicieli pracodawców o programie kształcenia, w tym efektach kształcenia na kierunku „*ekonomia*”. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców pozwala uznać, iż powołana Rada Interesariuszy aktywnie uczestniczy w opiniowaniu programu kształcenia, w tym w szczególności zajęć o charakterze praktycznym, przedstawia co roku propozycje w zakresie tematyki prac dyplomowych na podstawie ofert z firm lokalnych Częstochowy.

Zespół oceniający pragnie zwrócić uwagę, na podstawie analizy sylabusów, iż program kształcenia wymaga ponownego przeglądu w celu wyeliminowania wskazanych podczas wizytacji, jak i raporcie, w ocenie kryteriom 1., uchybień dotyczących właściwych relacji między kierunkowymi a przedmiotowymi efektami kształcenia oraz treściami kształcenia.

Samorząd studentów opiniuje Regulamin studiów i program kształcenia na ocenianym kierunku, jednak świadomość na temat funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wśród przedstawicieli samorządu jest bardzo niska. Członkowie samorządu stwierdzili na spotkaniu z ZO PKA, że w organach zajmujących się jakością kształcenia są studenci, ale nie delegowani przez nich, nie mają z nimi kontaktu, nie wymieniają z nimi informacji ani postulatów. Przedstawiciele Uczelni wyjaśnili jednak, że studenci będący członkami organów kolegialnych zajmujących się jakością kształcenia są delegowani przez Samorząd, ale poprzedniej kadencji. Ponadto studenci stanowią mniej niż 20% składu Rady Wydziału, co jest niezgodne z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Powyższe ustalenie poczyniono w oparciu o przedstawiony podczas wizytacji skład Rady Wydziału. W dziewiętnastoosobowej Radzie Wydziału studentów jest zaledwie dwóch, co stanowi zaledwie ok. 10,5%.

6.1.2

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania jest jednym z elementów stosowanego na Wydziale Interdyscyplinarnym – Wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dotyczy wszystkich rodzajów zajęć i przebiega na każdym etapie kształcenia, w tym w poszczególnych semestrach studiów, w procesie dyplomowania oraz na praktykach zawodowych. Ponadto monitorowanie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia obejmuje też losy zawodowe absolwentów i opinie pracodawców. Zasady monitorowania efektów kształcenia określa procedura nr 1 – zasady monitorowania efektów kształcenia w celu ich doskonalenia oraz doskonalenia planów studiów oraz programów kształcenia.

Jak wynika z przeprowadzonych rozmów, z wydziałowym zespołem ds. jakości kształcenia monitorowanie uwzględnia: opinie nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku „*ekonomia*”, opinie opiekunów praktyk zawodowych, wyniki z analizy jakości prac dyplomowych oraz

analizę ocen poszczególnych sesji egzaminacyjnych, czy też wyniki z monitorowania zawodowych losów absolwentów. Wyniki tego monitoringu dziekan przedstawia |Radzie Wydziału. Na spotkaniu ze studentami, poinformowano Zespół Oceniający, że studenci są aktywnie włączeni do procesu monitorowania osiągania efektów kształcenia. Na jednym z zajęć poszczególnych przedmiotów studenci wykonują pracę pisemną, w której oceniają przydatność danego przedmiotu, zakładane efekty kształcenia i ich osiągnięcie, treści i cele kształcenia. Jest to traktowane i oceniane przez nauczyciela akademickiego jako projekt, dający pewną wiedzę dotyczącą stopnia osiągania efektów kształcenia. Natomiast z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika jednak, że dane te nie są opracowywane, a wykorzystywane są jedynie przez nauczyciela akademickiego prowadzącego przedmiot do oceny jakości kształcenia na danym przedmiocie. Zespół oceniający uważa, iż z pewnością taki sposób monitorowania osiągania efektów ma swoją wartość, gdyż odnosi się do poszczególnych przedmiotów, co pozwala na bezpośrednią reakcję na wystawione opinie. ale systemowa analiza wyników takiego monitoringu tworzy dodatkowe możliwości analiz porównawczych i dobrych praktyk.

6.1.3

Jednym elementem stosowanym w Jednostce, wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest weryfikacja osiąganych efektów kształcenia. Weryfikacja prowadzona jest na różnych etapach kształcenia tj. poprzez zaliczenia cząstkowe – zaliczenia wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych modułów, weryfikację efektów kształcenia uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych, weryfikację seminariów dyplomowych oraz przygotowanej pracy dyplomowej, a także poprzez weryfikację efektów kształcenia uzyskiwaną poprzez badanie losów zawodowych absolwentów. Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia czyli wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Ponadto jak poinformowano Zespół Oceniający, wprowadzono procedurę dotyczącą oceny weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów, w tym zasad uzyskiwania zaliczenia modułu oraz informowania studentów o uzyskanych ocenach (Procedura nr 2 – Zasady oceny efektów kształcenia osiąganych przez studenta).

Weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów służy również analiza wyników (ocen) przebiegu praktyk zawodowych, które obowiązkowo odbywają studenci kierunku *ekonomia*. Zaliczenie praktyki studenckiej odbywa się na podstawie opinii z praktyki zawodowej, wystawionej przez przedstawiciela instytucji (firmy), w której odbyła się praktyka oraz sprawozdania z praktyki opracowanego przez studenta, które obejmuje realizację nałożonych na praktykanta zadań. Opinie z praktyk są również przedmiotem szczegółowej analizy Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

W Jednostce wprowadzono także procedurę antyplagiatową (Procedura nr 12), która dotyczy wszystkich prac dyplomowych składanych w Uczelni. Przejście procedury antyplagiatowej jest warunkiem ich dopuszczenia do obrony. Celem procedury jest przeciwdziałanie naruszeniu praw autorskich i nieuprawnionemu wykorzystywaniu cudzej własności intelektualnej. Do każdej wprowadzonej pracy, system generuje raport podobieństwa zawierający wyliczone współczynniki podobieństwa danej pracy do innych tekstów oraz informacje dotyczące fragmentów pracy zidentyfikowanych przez system jako identyczne z tekstami z bazy danych oraz Internetu. Należy także nadmienić, że Jednostka dokonuje analizy jakości prac dyplomowych (Procedura nr 9), która przeprowadzana jest od października do listopada studiów kończących się w semestrze letnim poprzedniego roku akademickiego, a w przypadku kształcenia kończącego się w semestrze zimowym od marca do kwietnia. Szczególne zasady procesu dyplomowania uwzględniają procedury:

- wyboru promotora i recenzenta – zasady ogólne ustala regulamin studiów, dziekan Wydziału tworzy grupy seminaryjne oraz ustala promotorów i recenzentów kierując się ich dorobkiem naukowym, doświadczeniem zawodowym uzyskanym poza Uczelnią, doświadczeniem dydaktycznym
- opiniowania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych –Oceny tej dokonuje Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia na wniosek promotorów prowadzących grupy seminaryjne,
- organizacji i dokumentowania egzaminu dyplomowego – zasady ogólne ustala regulamin studiów,
- ocenę jakości prac dyplomowych –

Jak wynika z analizy, dostarczonych przez Władze Wydziału raportów z oceny jakości prac dyplomowych, większość prac została oceniona dobrze oraz bardzo dobrze, ale zdarzyły się także oceny prac na 3 w skali 1 do 5. Jednak w raportach tych nie sformułowano żadnych wniosków ani

zaleceń dotyczących jakości prac dyplomowych jak np.: ich struktury, zakresu metod analitycznych, realizacji celu, jakości recenzji, adekwatności wystawianych ocen przez recenzenta i promotora.

Weryfikacja etapowych efektów kształcenia obejmuje tradycyjne formy tj, egzaminy, kolokwia, obserwację aktywności na zajęciach, projekty, opracowania, referaty. W toku wizytacji przedstawiono raport z analizy narzędzi weryfikacji efektów kształcenia. W raporcie nie stwierdzono istotnych uchybień w tym zakresie.

Zakłada się iż system oceny osiąganych efektów kształcenia powinien opierać się na dwóch głównych formach oceny: formującej i podsumowującej. Ocena formująca przeprowadzana jest w trakcie zajęć, dostarcza informacji zwrotnej studentom i nauczycielom, powinna mobilizować studenta do systematycznej pracy i efektywnie poprowadzić proces kształcenia w ramach danego przedmiotu. Ocena podsumowująca potwierdza osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia przez studenta na zakończenie danych zajęć dydaktycznych. Może stanowić średnią arytmetyczną lub średnią ważoną, dającą odpowiedni wynik końcowy pracy studenta na określonych zajęciach. Podstawą zaliczenia modułu przez studenta jest uzyskanie ocen pozytywnych ze wszystkich form zajęć prowadzonych w ramach modułu, a w przypadku modułu z jedną formą zajęć uzyskanie zaliczenia z tej formy. Zaliczenie to jest równoznaczne z osiągnięciem przez studenta wszystkich zakładanych dla danego kierunku studiów efektów kształcenia przypisanych do tego modułu

W opinii Zespołu Oceniającego system weryfikacji osiąganych efektów kształcenia funkcjonuje na ogół poprawnie (poza wątpliwościami wskazanymi w ocenie kryterium 1.) - weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia prowadzona jest na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć z wykorzystaniem metod adekwatnych do rodzaju przedmiotu, wykładanych treści i stosowanych metod dydaktycznych. Natomiast wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia powinien podjąć działania w celu oceny stopnia trudności zakresu weryfikacji efektów kształcenia. Ponadto należy określić zasady dokumentowania i archiwizowania efektów kształcenia, aby możliwa była ich ewaluacja w tym: zewnętrzna jak i Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia, czy też dziekana lub przełożonych osób prowadzących zajęcia.

W opinii studentów Jednostka wdrożyła liczne procedury jakościowe. Część spośród nich odnosi się do systemu weryfikacji efektów kształcenia – jak np. szczegółowe procedury dotyczące analizy prac dyplomowych, poprawności ich prowadzenia, recenzowania i oceniania. Takie inicjatywy należy ocenić pozytywnie.

6.1.4

Senat Akademii Polonijnej w Częstochowie przyjął zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Jak wynika z uchwały, do potwierdzania efektów uczenia się na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia jest uprawniona podstawowa jednostka organizacyjna uczelni posiadająca co najmniej pozytywną ocenę programową na tym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, a w przypadku nieprzeprowadzenia oceny na tym kierunku studiów – podstawowa jednostka organizacyjna uczelni posiadająca uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora w zakresie obszaru kształcenia i dziedziny, do których jest przyporządkowany ten kierunek studiów. Ponadto efekty uczenia się potwierdza się w zakresie odpowiadającym efektom kształcenia zawartym w programie kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. Jednakże, jak poinformowano Zespół Oceniający, dotąd nikt na kierunku, „*ekonomia*” nie skorzystał z wyżej wymienionej możliwości. Zasady w tym sposoby potwierdzania efektów kształcenia, powinny zostać włączone do wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

6.1.5

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia przewiduje w swoich procedurach wykorzystywanie opinii absolwentów do oceny jakości kształcenia. W jednostce pierwszą ankietę w ramach badania losów zawodowych absolwentów przeprowadzono w 2013 r. Do chwili obecnej odbyły się trzy edycje badania losów zawodowych absolwentów po roku od ukończenia studiów. Dane z tych badań występują jedynie w postaci diagramów zawierających dane ilościowe. Mimo, iż monitorowanie karier zawodowych absolwentów jest elementem procedur jakościowych zmierzających do ewaluacji programu i procesu kształcenia, w praktyce nie jest wykorzystywane w tym celu, co wynika z tego, że jedyne dane jakie przekazywane są na Wydział z biura Karier to diagramy zawierające dane ilościowe. Władze Uczelni poinformowały, iż mimo otrzymanych danych

liczbowych, informacje te miały swoją wartość i uzupełniały ogólną ocenę dotyczącą zgodności uzyskiwanych efektów kształcenia z przydatnością na rynku pracy i potwierdzały znaczący stopień zatrudnialności absolwentów Wydziału.

6.1.6

Na Wydziale Interdyscyplinarnym Akademii Polonijnej wdrożono Procedurę nr 3 tj. zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich. Zgodnie z tą procedurą, nauczyciel akademickich podlega okresowej ocenie raz na dwa lata. Ocena nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora, zatrudnionego na podstawie mianowania, dokonuje się nie rzadziej niż raz na cztery lata. Celem okresowej oceny, jest ustalenie stopnia wypełniania obowiązków przez nauczycieli akademickich. Przy dokonywaniu oceny w sferze dydaktycznej podstawowymi kryteriami są: poziom i aktualność przekazywanych treści nauczania, rzetelność wykonywania obowiązków dydaktycznych, umiejętność w nawiązywaniu kontaktu ze studentami oraz gotowość do niesienia im pomocy w ramach prowadzonych zajęć, udział w organizacji procesu dydaktycznego, autorstwo i współautorstwo podręczników, skryptów i innych pomocy naukowych. W sferze naukowej podstawowymi kryteriami oceny są: publikacje naukowe z uwzględnieniem rangi wydawnictw lub czasopism, w których się ukazały, udział w projektach badawczych, udział w badaniach naukowych i pracach wdrożeniowych, udział w konferencjach naukowych. Oceny kadry akademickiej dokonuje Komisja ds. Oceny Jakości i Wydajności. Ponadto, jak wynika z przeprowadzonych w toku wizytacji rozmów, uzyskana przez nauczycieli akademickich ocena jest podstawą do określania formy i zakresu stosunku pracy w szczególności w sferze obciążeń dydaktycznych. Wyniki oceny okresowej brane są pod uwagę także w kontekście przyznawania stypendiów wypłacanych z własnego funduszu uczelnianego, partycypacji organizacyjnej i finansowej ze strony Uczelni w awansie naukowym pracowników Jednostki. Nadto, uzyskanie przez nauczyciela akademickiego dwóch kolejnych ocen negatywnych stanowi podstawę do rozwiązania z nim stosunku pracy. Ważnym elementem oceny nauczyciela akademickiego są ujęte w wewnętrznym systemie hospitacje zajęć dydaktycznych i praktyki zawodowej, obejmujący hospitacje kompleksowe, problemowe oraz lustracyjne, które służą przede wszystkim ocenie jakości pracy nauczyciela akademickiego, ale poprzez obserwację mogą też przynieść, fragmentaryczne wprawdzie, informacje dotyczące stopnia osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Natomiast ocenę pracowników wspomagających proces dydaktyczny dokonują bezpośredni przełożeni oraz władze Uczelni.

6.1.7

Regulamin oceny okresowej pracowników dydaktycznych przewiduje, że wyniki oceny studenckiej uwzględniane są w okresowej ocenie nauczycieli akademickich.

Na ocenianym kierunku przeprowadzana jest wśród studentów ankietyzacja dotycząca oceny nauczycieli akademickich. Są to ankiety papierowe. Kwestionariusze przewidują możliwość wpisania uwag i komentarzy, co należy ocenić pozytywnie. Jednak studenci nie potrafili doprecyzować jak często i czy w każdym semestrze oceniają wszystkich nauczycieli. Nie wiedzą też, co dzieje się z wynikami ankiet, czy są wykorzystywane. Nie czytają nawet ogólnych raportów publikowanych na stronie Uczelni. Nauczycieli oceniają bardzo wysoko, więc, jak stwierdzili, nie mają potrzeby śledzić później wyników badania. Z udostępnionych podczas wizytacji protokołów z tych badań ankietowych wynika, że prowadzone są zestawienia liczbowe poszczególnych stopniowalnych odpowiedzi do każdego pytania, wyszczególniane są zajęcia wyjątkowo dobrze ocenione. W przypadku, gdy brak przedmiotów ocenionych niezadowolająco, do protokołów nie wpisuje się żadnych zaleceń i taki model opisu i interpretacji występował we wszystkich wybiórczo przeanalizowanych protokołach.

Wyniki anonimowych badań ankietowych prowadzonych wśród studentów wykorzystywane są w polityce kadrowej, jak np. przy przyznawaniu nagród JM Rektora. Natomiast z osobami, co do których zgłaszane są zastrzeżenia prowadzone są rozmowy z Komisją ds. Oceny Jakości i Wydajności oraz Dziekanem. Z wynikami własnych ocen (przedmiotu, osoby), a także uwagami studentów może zapoznać się każdy nauczyciel akademicki. Do wszystkich wyników ma dostęp Komisja ds. Oceny Jakości i Wydajności, która je analizuje i wyniki przedstawia Radzie Wydziału.

6.1.8

W związku z ciągłym doskonaleniem procesu kształcenia na kierunku „*ekonomia*”, przeprowadzana

jest przez studentów, w formie ankiety, okresowa ocena infrastruktury dydaktycznej, w tym biblioteki, oraz obsługi administracyjnej. Niezależnie od przeprowadzanej ankiety, ocena systemu wsparcia studentów i stanu infrastruktury prowadzona jest na bieżąco w ramach obowiązków władz Wydziału oraz nauczycieli akademickich będących zobowiązanymi do informowania o potrzebie zakupu np. pozycji literatury i wyposażenia sal dydaktycznych.

Jak wynika z przedstawionego sprawozdania z działalności Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, podjęto inicjatywy zmierzające w kierunku poprawy jakości obsługi administracyjnej Wydziału poprzez wprowadzenie informacji dydaktycznej dla studentów, prezentowanej na ekranach znajdujących się przez Dziekanatem Wydziału Interdyscyplinarnego oraz zwiększenie dostępności informacji znajdujących się na stronie internetowej Uczelni.

6.1.9

Za gromadzenie dokumentacji na Wydziale Interdyscyplinarnym, związanej z WSZJK oraz analizę i dokumentowanie działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia odpowiada m.in. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Działania te są dokumentowane w postaci różnego rodzaju zestawień, raportów bądź sprawozdań. Są to w znacznej większości dokumenty, do których mają wgląd wszyscy zainteresowani. Ich analiza dokonana podczas wizytacji pozwala stwierdzić, że są przygotowywane w sposób rzetelny i staranny. Jednak, jak już wskazano, raporty te nie zawsze zawierają wnioski z przeprowadzonych analiz i zalecenia. Działania dotyczące zapewniania jakości kształcenia, w tym wyniki badań jakości są przedmiotem dyskusji na spotkaniach Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Senatu itd. Na ich podstawie opracowywane są rekomendacje, których wdrożenie ma na celu podnoszenie jakości kształcenia. Potwierdzają to sprawozdania przedstawione podczas wizytacji oraz rozmowy z przedstawicielami Wydziału.

6.1.10

Dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach, określa Procedura nr 6 – Zapewnienie informacji o oferowanych programach studiów i efektów kształcenia, która obejmuje zasady udostępniania do wiadomości publicznej informacji o oferowanych programach studiów i efektach kształcenia. Na stronie internetowej Uczelni www.pl.ap.edu.pl zamieszczone zostały informacje o programie i efektach kształcenia wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia, a także raporty z funkcjonowania procedur WSZJK

6.2.

Wydział dokonuje oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, co pozwala na wprowadzanie działań doskonalących w zakresie procesu kształcenia jak i doskonalenia systemu. W ostatnich latach na podstawie analizy wyników funkcjonowania wewnętrznego systemu wprowadzono takie działania doskonalące jak: rozszerzenie zakresu egzaminu dyplomowego poprzez systemowe wprowadzenie prezentacji pracy dyplomowej, po przeglądzie programu kształcenia nastąpiło zmodyfikowanie programu kształcenia w zakresie treści i nazw niektórych przedmiotów. Efekty prac związane z doskonaleniem systemu zawarte są w corocznym sprawozdaniu z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, przedstawianym Radzie Wydziału przez Dziekana na początku każdego roku akademickiego.

Analiza i ocena skuteczności systemu doprowadziła do opracowania Księgi Jakości zawierającej procedury i zasady oceny jakości kształcenia, jak i w konsekwencji do modyfikacji w roku 2015 systemu. W zakresie oceny skuteczności systemu do Księgi Jakości wprowadzono dwie procedury tj. procedury *Proces doskonalenia systemu* oraz procedury *Audyt wewnętrzny systemu*, które określają sposób przygotowania dokumentów i zasady przeglądu wewnętrznego systemu. Celem przeglądu systemu jest ocena stanu i efektywności systemu oraz jego zgodności z regulacjami prawnymi i oczekiwaniami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych uczelni. Spotkanie z wydziałowym zespołem ds. jakości pozwala uznać, iż system postrzegany jest jako skuteczne narzędzie oceny jakości kształcenia. Mimo prowadzonych przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia prac analitycznych i przeglądowych, Zespół oceniający dostrzegł jeszcze niedociągnięcia w kilku przedmiotach w zakresie relacji zachodzących między kierunkowymi a przedmiotowymi efektami kształcenia, jak i sposobami ich weryfikacji, a także treściami kształcenia

3. Uzasadnienie

Wydział wypracował przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem. Należy podkreślić starannie opracowaną Księgę Jakości i procedury wspomagające ocenę jakości procesu kształcenia. Na kierunku dokonywane są przeglądy programowe, prowadzona jest ocena procesu dydaktycznego, w tym warunków studiowania i zasad oceny studentów, kadry akademickiej oraz efektów kształcenia. Prowadzone są działania monitorujące, analityczne i doskonalące. Działania te zapewniają diagnozowanie słabości procesu dydaktycznego i stanowią podstawę zmian programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanych na doskonalenie jakości w tym jego końcowych efektów. Zwraca uwagę duże zaangażowanie przedstawicieli pracodawców, Rady Interesariuszy w działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie określania, opiniowania i weryfikacji efektów kształcenia. Dotychczasowe działania projakościowe prowadzone na Wydziale, obrazują na ogół poprawnie realizowany, zestaw przedsięwzięć doskonalących jakość kształcenia. Dane z badania losów zawodowych absolwentów opracowane jedynie w postaci diagramów, bez szerszego opisu, charakterystyki, wniosków, rekomendacji nie spełniają swojej roli jako skutecznego narzędzia do ewaluacji programów kształcenia. Nie były one do tej pory podstawą konkretnych działań projakościowych.

Studenci nie mają zapewnionej właściwej reprezentacji w Radzie Wydziału. Ich udział w pracach organów zajmujących się jakością kształcenia jest znikomy.

Pozytywnie należy ocenić fakt, iż studenci oceniają sposób prowadzenia i przygotowania zajęć przez prowadzących. Wszyscy nauczyciele są oceniani wysoko, w protokołach z badania brak jest zaleceń. Wydział dokonuje oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia czemu służą dwie procedury: procedura *proces doskonalenia systemu* oraz procedura *audyt wewnętrzny systemu*, co pozwala na wprowadzanie działań doskonalących w zakresie procesu kształcenia jak i doskonalenia systemu.

4. Zalecenia

- Zaleca się zwiększenie roli studentów w procesie doskonalenia jakości kształcenia i włączenie ich w pracę organów kolegialnych, jak również organów zajmujących się jakością kształcenia zgodnie z wymogami w tym zakresie

-zaleca się wprowadzenie szczegółowego raportowania wyników badania losów zawodowych absolwentów, przekazywanie danych do osób odpowiedzialnych za program kształcenia i wykorzystanie wniosków z badania do ewaluacji programu w celu dostosowania programu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

-Zaleca się formułowanie uwag i zaleceń z przeprowadzanych analiz jakości prac dyplomowych, hospitacji, badań ankietowych studentów i innych badań w celu wdrożenia i wykorzystania ich w działaniach doskonalących proces kształcenia

-Zaleca się włączenie do systemu ocen studenckich pracowników wspomagających proces kształcenia

-zaleca się przegląd i ocenę relacji zachodzących między kierunkowymi a przedmiotowymi efektami kształcenia jak i sposobami ich weryfikacji a także treściami kształcenia.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Uczelnia w raporcie samooceny jako mocne strony wskazała: wyspecjalizowaną kadrę z istotnym dorobkiem naukowym w zakresie prowadzonego kierunku kształcenia, uprzątnięcie procesu kształcenia, interdyscyplinarny program kształcenia, wyróżniający się z oferty innych jednostek dydaktycznych, doskonalenie programu kształcenia z uwzględnieniem wymagań rynku pracy, podpisane porozumienia o współpracy z wiodącymi instytucjami działającymi w obszarze ekonomicznym, bardzo dobrze rozwiniętą współpracę z podmiotami zewnętrznymi.

Zespół oceniający wysoko ocenia współpracę z otoczeniem społecznym gospodarczym i kulturalnym, doskonalenie programu zgodnie z wymaganiami rynku pracy, co zapewnia duże zaangażowanie w proces kształcenia Rady Interesariuszy, a także włączenie do programu kształcenia treści z zakresu etyki w tym etyki gospodarczej.

Natomiast jako słabe strony uczelnia wskazała: słabą obsadę Działu marketingu Uczelni, brak studiów doktoranckich oraz niską rekrutację na studia podyplomowe. Z punktu widzenia oceny jakości

kształcenia jedynie słaba obsada Działu marketingu Uczelni może mieć znaczenie w procesie rekrutacji.

Zespół zaleca, aby podjąć działania wykorzystujące szanse, a przede wszystkim znaczącą troską objąć jakość kształcenia, co pozwoli łagodzić wskazane zagrożenia.

Dobre praktyki

brak